

कर्नर किक

रवि मिश्र



कमलराज भट्ट/नयाँ पत्रिका

कस्तो बन्दै छ जेन-जी परिषद् ?

जेन-जी मात्र समेटेर ३१ सदस्यीय परिषद् बन्दै छ। जसमा महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेसी, थारू, मुस्लिम, पछाडि परेका वर्ग, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत, अपांगता भएका व्यक्ति, लैंगिक तथा यौनिक रूपमा विविध पहिचान राख्ने समुदाय, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पछाडि परेका क्षेत्रका नागरिक तथा आर्थिक रूपमा विपन्न खस-आर्यको प्रतिनिधित्व हुने गरी परिषद् गठन गर्न लागिएको छ। त्यस्तै, जेन-जी सहिद परिवार तथा जेन-जी घाइतेको तर्फबाट पनि सदस्य हुनेछन्। जेन-जी आन्दोलनको मर्म र भावनाअनुसार सरकारलाई परामर्श तथा सुझाव दिने परिषद्को जिम्मेवारी हुनेछ।

(बिस्तृत पृष्ठ २)

कसरी छान्ने नयाँ र पुराना दल ?



अग्रलेख

वीणा भडा

नेपाली समाजको परिप्रेक्ष्यमा नयाँ र पुराना दलमध्ये दुवैको आवश्यकता र औचित्य छ, तर निश्चित सर्तसहित

(पृष्ठ ४)

नेपाललाई 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिर निकाल्न दलहरूका कस्ता छन् योजना ?

अधिकांश दलले उच्चपदस्थको सम्पत्ति छानबिन, भ्रष्टाचार अन्त्य, सुरक्षासम र पारदर्शिताको वाचा गर्दै देशलाई 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिर निकाल्ने घोषणा गरेका छन्, तर कार्यन्वयनमा आशंका

(बिस्तृत पृष्ठ ६)



सत्ताका लागि निर्णायक मधेशमा दलहरूका आँखा

३६ लाख ३६ हजार ४१४ मतदाता रहेको मधेशले प्रत्यक्षतर्फ ३२ र समानुपातिक गरी करिब ५५ सांसद सिंहदरबार पठाउँछ। यहाँको मतले सत्ता समीकरणमा निर्णायक सामर्थ्य राख्ने भएकाले दलहरूको चुनावी रणनीति, नेतृत्वको उपस्थिति, घोषणापत्रका एजेन्डा र नारा मधेशकेन्द्रित छन्।

०७९ को निर्वाचनको समानुपातिक मत तस्बिर

कोशी

जिल्ला : १४। निर्वाचन क्षेत्र : २८
मतदाता (०७९) : ३३,९६,८६५

- एमाले ६,६२,०३४
- कांग्रेस ५,५५,२२७
- रास्वपा २,९४,८९०
- नेकपा १,६८,६८२ (माओवादी)
- राप्रपा १,३०,४०३
- जसपा ५३,२४०
- जनमत १८,६५९

■ श्रेयोहोत्र नकटाएका, तर १० हजारभन्दा माथि मत ल्याउने दलहरू

एमाले : ५७,२४४। एकीकृत समाजवादी : ५०,५९६। हाम्रो नेपाली पार्टी : २२,६५२। मंगोल नेसनल : २०,३६६। संघीय लोकतान्त्रिक राष्ट्रिय मन्त्र : १५,९९९। नागरिक उन्मुक्ति : ११,२५७। हाम्रो नेपाली पार्टी : १०,००१

०८२ मा थपिएका मतदाता : १,७७,४४५

मधेश

जिल्ला : ८। निर्वाचन क्षेत्र : ३२
मतदाता (०७९) : ३३,८६,६२८

- कांग्रेस ४,३४,९९१
- एमाले ३,७१,७०९
- जसपा २,९८,७४४
- जनमत २,९६,४८४
- नेकपा १,७९,८७० (माओवादी)
- रास्वपा ७२,९३५
- राप्रपा ६८,६५३

■ श्रेयोहोत्र नकटाएका, तर १० हजारभन्दा माथि मत ल्याउने दलहरू

लोसपा : १,०९,३९०। एकीकृत समाजवादी : १,०७,०८४। नागरिक उन्मुक्ति : ४१,००१। नेपाल संघीय समाजवादी : ३८,३२२। बहुजन नकटा पार्टी : १५,७७४

०८२ मा थपिएका मतदाता : २,४९,७८६

बागमती

जिल्ला : १३। निर्वाचन क्षेत्र : ३३
मतदाता (०७९) : ३४,७१,४९२

- एमाले ५,९६,९७९
- कांग्रेस ४,७८,०००
- रास्वपा ३,८०,२५२
- नेकपा २,६४,६८५ (माओवादी)
- राप्रपा १,७८,९६२
- जनमत ७,४२१
- जसपा ५५,६९३

■ श्रेयोहोत्र नकटाएका, तर १० हजारभन्दा माथि मत ल्याउने दलहरू

नागरिक उन्मुक्ति : १,१५,६१४। लोसपा : ४५,३११। एकीकृत समाजवादी : २६,८३२। जसपा : २४,०४५। जस्ता प्रगतिशील : १३,२५३। जसपा (माले) : ९,११४। सुरक्षा पार्टी : ५,३४३

०८२ मा थपिएका मतदाता : २,१०,८१८

गण्डकी

जिल्ला : ११। निर्वाचन क्षेत्र : १८
मतदाता (०७९) : १०,०८,४०३

- एमाले ३,२४,८८२
- कांग्रेस ३,१२,७२०
- रास्वपा १,७७,०२५
- नेकपा १,०८,४६७ (माओवादी)
- राप्रपा ३८,८३४
- जसपा २,७८५
- जनमत १,९७५

■ श्रेयोहोत्र नकटाएका, तर १० हजारभन्दा माथि मत ल्याउने दलहरू

जसपा : १,०७,०८४। एकीकृत समाजवादी : ९,५७३। मंगोल नेसनल : ८,३३०। हाम्रो नेपाली पार्टी : ४,६६५। जसपा (माले) : २,९८४

०८२ मा थपिएका मतदाता : ५२,५२४

लुम्बिनी

जिल्ला : १२। निर्वाचन क्षेत्र : २६
मतदाता (०७९) : ३२,४९,६३७

- एमाले ५,९६,९७९
- कांग्रेस ४,७८,०००
- रास्वपा २,९४,८९०
- नेकपा १,६८,६८२ (माओवादी)
- राप्रपा १,३०,४०३
- जसपा ५३,२४०
- जनमत १८,६५९

■ श्रेयोहोत्र नकटाएका, तर १० हजारभन्दा माथि मत ल्याउने दलहरू

नागरिक उन्मुक्ति : १,१५,६१४। लोसपा : ४५,३११। एकीकृत समाजवादी : २६,८३२। जसपा : २४,०४५। जस्ता प्रगतिशील : १३,२५३। जसपा (माले) : ९,११४। सुरक्षा पार्टी : ५,३४३

०८२ मा थपिएका मतदाता : १,३७,०४३

कर्णाली

जिल्ला : १०। निर्वाचन क्षेत्र : १२
मतदाता (०७९) : १०,०८,४०३

- एमाले १,८३,१३३
- कांग्रेस १,८०,९०९
- नेकपा १,३५,४९६ (माओवादी)
- रास्वपा २०,१६७
- राप्रपा १९,२६९
- जसपा १,३६९
- जनमत ३९९

■ श्रेयोहोत्र नकटाएका, तर १० हजारभन्दा माथि मत ल्याउने दलहरू

एकीकृत समाजवादी : २५,५५५। एकीकृत समाजवादी : २,५७३। मंगोल नेसनल : ८,३३०। हाम्रो नेपाली पार्टी : ४,६६५। जसपा (माले) : २,९८४। नेकपा माओवादी समाजवादी : १,०३९

०८२ मा थपिएका मतदाता : २८,८४७

सुदूरपश्चिम

जिल्ला : ९। निर्वाचन क्षेत्र : १६
मतदाता (०७९) : १६,५८,००४

- कांग्रेस २,८१,००६
- एमाले २,६८,०९७
- नेकपा १,९४,२३४ (माओवादी)
- रास्वपा ४५,०९६
- राप्रपा ३९,४०३
- जसपा २,०५०
- जनमत ८८८

■ श्रेयोहोत्र नकटाएका तर १० हजारभन्दा माथि मत ल्याउने दलहरू

नागरिक उन्मुक्ति : ९९,३९३। एकीकृत समाजवादी : ३२,५१०। कांग्रेस (विपी) : ५,४७९। जसपा (माले) : ३,१७६। लोसपा : २,६४५। नेकपा (माले) : २,६४५

०८२ मा थपिएका मतदाता : ५८,६५६

प्रतिनिधिसभा

समानुपातिकतर्फ : ११०
मतदाता (०७९) : १,७९,८८,५७०

- एमाले २८,४५,६४१ (३४ सिट)
- कांग्रेस २७,१५,२२५ (३२ सिट)
- नेकपा १९,७५,६८४ (१४ सिट)
- रास्वपा १९,३०,३४४ (१३ सिट)
- राप्रपा ५,८८,८४९ (७ सिट)
- जसपा ४,२१,३९४ (५ सिट)
- जनमत ३,९४,६५५ (५ सिट)

■ श्रेयोहोत्र नकटाएका तर १० हजारभन्दा माथि मत ल्याउने दलहरू

एमाले : १,०७,०८४। एकीकृत समाजवादी : १,०७,०८४। नागरिक उन्मुक्ति : ४१,००१। नेपाल संघीय समाजवादी : ३८,३२२। बहुजन नकटा पार्टी : १५,७७४

०८२ मा थपिएका मतदाता : ९,५४,९९९

मधेशमा कसको के अपेक्षा ?

■ प्रवीण पौडेल, महामन्त्री, काँग्रेस
काँग्रेसबाट प्रस्तावित प्रधानमन्त्री स्वयं चुनाव लड्ने मधेश जानुपर्नेछ। यस आधारमा पनि मधेश हाम्रो प्राथमिकतामा रहेको स्पष्ट हुन्छ। अब हाम्रो जोड मधेशमा भ्रष्टाचार नियन्त्रण र सुरक्षासम कायम गर्नेतर्फ हुनेछ। जनकपुरमा सभाले नै सकारात्मक नतिजाको संकेत गरिसकेको छ।

रघुवीर महासेठ, उम्माहल्लेका कारण

बिचमा आन्दोलनका कारण बनेको परिस्थितिमा अहिले धेरै सुधार आएको छ। त्यसैले प्मालेको अवस्था मधेशमा मात्र होइन, देशव्यापी रूपमा सुधार हुँदै गएको निष्कर्ष छ। पहिलेकै नतिजा दोहोरिन्छ भन्न त सकिँदैन। तर, सुधारिएको परिणाम आउनेमा आशावादी छौं।

नारायणकाजी श्रेष्ठ, नेता, नेकपा

अहिले पूरै खटिरहेका छौं। सबै ठाउँमा हाम्रो उम्मेदवार छन्। सबै कमिटी परिचालित छन्। एउटा नीतिले र अर्को सहभागिताले मधेशमा फोकस गरिरहेका छौं। मतदाताको प्रतिक्रिया सकारात्मक पाइरहेका छौं। तुलनात्मक रूपमा मधेशबाट पहिलाभन्दा राम्रो नतिजा आउँछ।

असिम शाह, नेता, रास्वपा

सबैभन्दा धेरै उत्साह नै मधेशमा छ। एकदमै लहर छ। बालेन आर्पे मधेशी मूलका हुन्। मधेशलाई फोकस गरेर आमाई बढेका छौं। हामी साँच्चिकै परिवर्तन गर्न चाहन्छौं। मधेशले परिवर्तनलाई आत्मसात् गर्दै छ। खसेको भोटको ५० प्रतिशत समानुपातिक मत रास्वपालाई आउने देखिएको छ।

उठ्यो भाटभटेनी



जेन-जी आन्दोलनका क्रममा २४ भदौमा तोडफोड तथा आगजनी भएको भाटभटेनी सुपरमार्केटको महाराजगन्ज शाखा पुनर्निर्माणपछि बिहीबारदेखि पूर्ण रूपमा पुनः सञ्चालनमा आएको छ। भिडले भाटभटेनीका २८ मध्ये १२ सुपरमार्केटमा आगजनी र नौवटामा लुटपाट तथा तोडफोड गरेको थियो। नौ सुपरमार्केट मर्मतसम्भारपछि केही सातामै पुनः सञ्चालनमा ल्याइएका थिए। तर, आगजनीमा परेका १२ मध्ये एउटा वेयर हाउस (बालुवाटार) र दुई सुपरमार्केट (कोटेश्वर र महाराजगन्ज) पुनर्निर्माणपछि सञ्चालनमा आएका छन्। ०८३ भदौसम्म बाँकी पनि पुनः सञ्चालनमा ल्याउने गरी काम भइरहेको भाटभटेनीका प्रबन्धक पानु पौडेलले जानकारी दिए। तस्बिर : संजित परियार/नयाँ पत्रिका

यातायात कर्मचारी, ट्राफिक प्रहरी र ड्राइभिङ सेन्टरको सेटिङमा घुस लिएर साढे पाँच हजार लाइसेन्स जारी प्रदेश सचिवसहित ४४ विरुद्ध मुद्दा



गिरौले तोकैको लाइसेन्स घुस रेट

- ट्रक/बस/लरी : २४ हजार
- डोजर/रोलर/क्रेन/एक्स्काभेटर : २२ हजार
- मिनीबस/मिनीट्रक : २२ हजार
- कार/जिप/भ्यान : १७ हजार
- टेम्पो/अटोरिक्सा : १२ हजार
- मोटोसाइकल : १२ हजार
- स्कुटर : १० हजार



लुम्बिनी प्रदेशका कानुनसचिव लोकबहादुर सुनार

सुवास भट्ट/नयाँ पत्रिका

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले एक वर्षअघि चारजनालाई नियन्त्रणमा लिएर थालेको अनुसन्धानले नेपालगन्ज यातायात कार्यालयमा संगठित रूपमै सेटिङमा घुस लिएर हजारौं लाइसेन्स जारी भएको फेला परेको छ। यातायात कार्यालयका कर्मचारी, ट्राफिक प्रहरी र ड्राइभिङ सेन्टर सञ्चालक मिली घुस उठाएर साढे पाँच हजार लाइसेन्स जारी गरेको अख्तियारको अनुसन्धानमा भेटिएको हो।

यो कार्यमा संलग्न लुम्बिनी प्रदेशका कानुनसचिव लोकबहादुर सुनारसहित ४४ प्रतिवादीविरुद्ध अख्तियारले विशेष अदालतमा बिहीबार मुद्दा दायर गरेको छ। सुनार नेपालगन्ज यातायात व्यवस्था कार्यालयका तत्कालीन कार्यालय प्रमुख हुँदा उक्त अनियमितता भएको थियो। मुद्दा दायर भएपछि उनी स्वतः निलम्बनमा परेका छन्।

२७ चैत ०८१ मा नेपालगन्ज यातायात कार्यालयमा कार्यरत कम्प्युटर अपरेटर शक्ति ठाकुर र सहायक कम्प्युटर अपरेटर (ज्यालादारी) मनोज गिरी तथा नेपालगन्जकै धरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयका नासु मुकुन्दराज केसी र मामाभानुजा मोटर ड्राइभिङ

०८२ मा क्रमशः

निर्वाचनको मुखमा देउवा सिंगापुर, पत्नी आरजु दिल्लीमा

नयाँ पत्रिका

आसन्न २१ फागुनको निर्वाचनको पूर्वसन्ध्यामा काँग्रेस निर्वाचनमा सभापति एवं पूर्वप्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवा स्वास्थ्योपचारका लागि बुधबार सिंगापुर गएका छन्। सिंगापुर एयरलाइन्सको उडान नम्बर एसक्यू ४४१ बाट उनी राति ११ बजे सिंगापुरतर्फ लागेका हुन्। देउवा निर्वाचनअघि स्वदेश फर्किनेबारे यकिन छैन। यसअघि देउवा मतदान गर्न गृहजिल्ला जान सक्ने चर्चा थियो।



मतदानका लागि स्वदेश फर्किनेबारे छैन यकिन

'स्वास्थ्यमा समस्या देखिएपछि उहाँ सिंगापुर जानुभएको जानकारी पाएको छु। तर, उहाँको फर्किने मितिबारे मलाई जानकारी छैन', काँग्रेस नेता एवं देउवाको गृहजिल्ला डडेल्धुराबाट काँग्रेसका प्रतिनिधिसभा सदस्य उम्मेदवार नैनसिंह महलेले नयाँ पत्रिकासँग भने। देउवासँग उनका

स्वकीय सचिव भानु देउवा छन्। देउवापत्नी एवं पूर्वपरारम्भन्त्री डा. आरजु राणा देउवा भने भारतमा छन्।

देउवा सिंगापुर उडेको विषयमा उनको सचिवालय र काँग्रेसको तर्फबाट औपचारिक जानकारी दिइएको छैन। तर, काँग्रेसभित्र भने यसलाई चासोपूर्वक हेरिएको छ। पूर्वसभापतिज्यू निर्वाचनमा पार्टीका पक्षमा मत हाल्नु भनेर अपिल गर्ने मुडमा देखिनुभएको छैन, उहाँ मतदानका लागि डडेल्धुरा जाने कुरा पनि यकिन छैन, उनीनिकट अर्का काँग्रेस नेताले भने, 'फागुन १९ मा फर्किने कि भने कुरा पनि छ, तर टुंगो छैन।'

काँग्रेसको विशेष महाधिवेशनबाट थापा पार्टी सभापति निर्वाचित भएलगत्तै पार्टीमा निष्क्रिय भएका देउवाले निर्वाचनमा पार्टीको पक्षमा बोलेका छैनन्। उनले नवनिर्वाचित सभापति

सामान्यतया १,६०० ट्राफिक प्रहरी खटिने उपत्यकाका सडकमा अहिले २५० मात्रै, नगर प्रहरीको पनि पातलो उपस्थिति

काठमाडौं उपत्यका ट्राफिक प्रहरी कार्यालयका प्रमुख एसएसपी नवराज अधिकारी भन्छन्-

अहिले ट्राफिक प्रहरी निर्वाचनमा खटिएकाले सडकमा उपस्थिति कम छ। सडक र फुटपाथमा पार्किङ अलि बढेको छ। हाम्रो जनशक्ति निर्वाचनमा केन्द्रित भएकाले जथाभावी पार्किङ गर्नेलाई चुस्त रूपमा कारबाही गर्न सकेका छैनौं।

शिवहरि घिमिरे/नयाँ पत्रिका

ट्राफिक प्रहरी निर्वाचन सुरक्षामा व्यस्त रहेको मौकामा ट्राफिक नियम उल्लंघन गर्ने गतिविधि बढ्दा सडक अस्तव्यस्त बन्न थालेका छन्। सामान्यतया एक हजार ६ सय ट्राफिक प्रहरी खटिने उपत्यकाका सडकमा अहिले २५० मात्रै छन्। अधिकांश ठाउँमा निर्वाचन प्रहरीले ट्राफिक व्यवस्थापनमा भूमिका निर्वाह गरिरहे पनि कारबाहीको अधिकार नभएकाले प्रभावकारी छैन। यही वेला काठमाडौं महानगर क्षेत्रका सडकमा नगर

०८२ मा क्रमशः



ट्राफिक प्रहरी निर्वाचनमा खटिएपछि सडक व्यवस्थापनमा खटिएका निर्वाचन प्रहरी। तर, जरिवाना तोक्नेलाग्यत कारबाही गर्ने अधिकार नभएकाले उनीहरूको भूमिका प्रभावकारी छैन। अहिले काठमाडौंका तुला चोकमा एक ट्राफिक प्रहरी र चारजनासम्म निर्वाचन प्रहरी खटाइएको छ। सवारीचालकले निर्वाचन प्रहरीको बेवास्ता गर्दै ट्राफिक नियम उल्लंघन गर्न थालेका छन्। काठमाडौं उपत्यका ट्राफिक प्रहरी कार्यालयका प्रमुख एसएसपी नवराज अधिकारीले हाल उपत्यकाका तीन जिल्लामा २५० ट्राफिक प्रहरी मात्रै खटिएको बताए। 'अधिकांश जनशक्ति निर्वाचनमा खटिनुपर्दा ट्राफिक व्यवस्थापनमा उपत्यकाभर २५० मात्रै ट्राफिक प्रहरी खटाएका छौं, साथै निर्वाचन प्रहरी पनि ट्राफिक व्यवस्थापनमा खटिएका छन्, उनले भने, 'अन्य समयमा जस्तो पर्याप्त ट्राफिक प्रहरी सडकमा खटाउन सक्ने अवस्था अहिले छैन।' उपत्यकामा सामान्यतया एक हजार ६ सय ट्राफिक प्रहरी खटाउने गरिएको थियो। तस्बिर : विवेक हुता/नयाँ पत्रिका

काठमाडौं ५ मा त्रिपक्षीय भिडन्त

विरासत जोगाउन कांग्रेसका प्रदीप पौडेललाई चुनौती, जितको खोजीमा एमालेका ईश्वर पोखरेल, बदलिँएको माहोल आफ्नो पक्षमा पार्ने रणनीतिमा रास्वपाका सस्मित पोखरेल

शुरुजग पाण्डे / नयाँ पत्रिका

काठमाडौं ५ मा एमाले पाँचौँ र कांग्रेस चौथो जितको खोजीमा छन् । उनीहरूलाई रास्वपाले कडा चुनौती दिइरहेको छ । ०७९ को निर्वाचनमा कांग्रेसका प्रदीप पौडेलले जित निकाल्दा एमालेका ईश्वर पोखरेल निकटतम प्रतिद्वन्द्वी थिए । निर्वाचनमा तेस्रो मत पाएको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीले सस्मित पोखरेललाई उम्मेदवार बनाएको छ । अघिल्लो निर्वाचनमा रास्वपाले सबैभन्दा धेरै समानुपातिक मत पाएको थियो । त्यसबेला चौथो मत ल्याएको राप्रपाले पूर्वअध्यक्ष कमल थापालाई प्रतिस्पर्धामा उतारेको छ । काठमाडौं उपत्यकामा होभिवट नेताबिच भिडन्त भइरहेको निर्वाचन क्षेत्र पनि यही हो । यस क्षेत्रमा ७८ हजार ११४ जना मतदाता छन् । ०४८ देखि ०७९ सम्मको सातपटकको निर्वाचनमा चारपटक एमाले र तीनपटक कांग्रेसले यो क्षेत्रबाट जित निकालेका छन् । एमालेबाट ०४८ मा पश्रल तुलाधर, ०५१ र ०५६ मा तत्कालीन अध्यक्ष स्वामीय मनमोहन अधिकारी र ०७४ मा ईश्वर पोखरेल विजयी भएका थिए । कांग्रेसबाट ०६४ र ०७० मा नरहरि आचार्य र ०७९ मा प्रदीप पौडेलले जित हासिल गरेका थिए ।

०७९ को निर्वाचनमा कांग्रेसका पौडेल १५ हजार २६९ मत पाएर विजयी भएका थिए भने एमालेका पोखरेलले १० हजार १९० मत ल्याएका थिए । रास्वपाका डा. प्रणयशमशेर राणाले पाँच हजार ४७७ मत प्राप्त गरेका थिए । राप्रपाका रामप्रसाद उप्रेतीले तीन हजार १६२ मत पाएका थिए । यसपटक प्रमुख दल, अन्य दल र स्वतन्त्रसहित २४ जना उम्मेदवार प्रतिस्पर्धामा छन् ।

नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीकी कल्पना शर्मा, उज्यालो नेपाल पार्टीबाट श्रीराम गुरुङ, गतिशील लोकतान्त्रिक पार्टीबाट निशा अधिकारी, जनता समाजवादी पार्टी नेपालबाट दानिन्द्र जोशी, नेपाल मजदुर किसान पार्टीबाट शोभालाल श्रेष्ठ, राष्ट्रिय जनमोर्चाबाट अशोकचित्रम जिंसी, प्रगतिशील लोकतान्त्रिक पार्टीका विष्णु श्रेष्ठ, मंगोल नेसनल अर्गनाइजेसनबाट मिरा गुरुङ, संयुक्त नागरिक पार्टीबाट श्यामकाजी सुनुवार, नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (संयुक्त) का निमेश खनाल, जय मातृभूमि पार्टीबाट वसन्तराज कुँवर, श्रम संस्कृति पार्टीबाट अमित थापा, नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (माओवादी)बाट ज्ञानेन्द्र प्रजापति, त्रिमूल नेपालबाट रमेश तामाङ, नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सवादी) (एकल चुनाव चिह्न)बाट युवराज काफ्ले, आम जनता पार्टी (एकल चुनाव चिह्न)बाट कोमल पौडेलले उम्मेदवारी दिएका छन् । स्वतन्त्र उम्मेदवारका रूपमा क्यानुना मिजार, ढकबहादुर कार्की, धर्म डंगोल, प्रभा श्रेष्ठ र रमित्ता सापकोटा छन् ।

काठमाडौं ५ मा महानगरपालिकाका चारवटा वडा (वडा नम्बर २, ३, ४ र ५) समेटिएको छ । मत स्थानीय निर्वाचनमा यी चारवटा वडा एमालेले जितेको थियो । ०७४ मा पनि ती वडा एमालेले नै जितेको थियो । त्यस्तै, बुढानीलकण्ठ नगरपालिकाअन्तर्गत ३, ४, ५, ६ र ७ वडा पनि यस क्षेत्रमै पर्दछन् । यीमध्ये ३ नम्बर वडा स्वतन्त्र उम्मेदवारले जितेका थिए भने ४ र ५ कांग्रेस तथा ६ र ७ एमालेले जितेका थिए ।

टोखा नगरपालिकाका २, ३, ४, ५, ६ र ७ वडामध्ये नगर प्रमुखसहित वडा नम्बर २, ३, ४, ५, ७ नम्बर एमालेले तथा उपप्रमुखसहित ६ नम्बर वडा कांग्रेसले जितेको थियो । पिछ्लो स्थानीय चुनावमा १५ वटा वडामध्ये ११ वटा एमालेले र तीनवटा कांग्रेसले तथा एउटा मात्र स्वतन्त्रले जितेका कारण पनि एमालेको प्रभाव क्षेत्रका रूपमा मान्न सकिँए पनि पिछ्लो संसदीय

उम्मेदवारहरूको आ-आफ्नै दाबी

नीति र नेतृत्व अद्यावधिक गर्दै प्रस्ट एजेन्डाका साथ रूपान्तरित पार्टीका रूपमा मतदातामाफ्न गएका कारण जनतामा भरोसा बढेको छ । अरू पार्टीभन्दा ज्येष्ठ पार्टीका रूपमा उठाएका एजेन्डा र परिपक्वतालाई मतदाताले रुचाउनुभएको छ, त्यसैले पुनः विजयी गराउनुहुनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त छु ।

● **प्रदीप पौडेल**, कांग्रेस उम्मेदवार

संगठन बनेर विस्तारित नहुँदा पनि अधिल्लो निर्वाचनमा हामीले यो क्षेत्रमा पहिलो मत ११ हजार पायौं, अहिले त संगठन पनि विस्तारित भइसकेको छ, अर्को यो वैकल्पिक नयाँ शक्ति जन्मिएको र तत्कालीन विवेकशील साभ्ना पार्टीको केन्द्रीय कार्यालय रहेको क्षेत्र पनि भएकाले निर्वाचित हुनेमा आशावादी छु ।

● **सस्मित पोखरेल**, रास्वपा उम्मेदवार

४० वर्षदेखि यही क्षेत्रमा कहिले उम्मेदवार त कहिले राजनीतिक कामका हिसाबले मात्र होइन, सामाजिक सम्बन्धका हिसाबले पनि नजिकबाटै जोडिँदै आएकोले जनताले अपार माया गरिरहनुभएको छ । राष्ट्रिय राजनीतिमा मैले खेल्दै आएको भूमिकाबारे पनि मतदाताबाट राम्रै प्रतिक्रिया पाइरहेकाले विजयी हुँनामा पूर्ण विश्वस्त छु ।

● **ईश्वर पोखरेल**, एमाले उम्मेदवार

हिन्दु राष्ट्र र राजसंस्थाको पुनर्स्थापना, भ्रष्टाचारको अन्त्य र सुरासनका माध्यमबाट आर्थिक समृद्धिको एजेन्डा नै मेरो जितको मुख्य आधार हो । यिनै एजेन्डामा जनताको राम्रो रेस्पन्स पाएको छ, उहाँहरूले स्पष्ट एजेन्डा बोक्ने पार्टी राप्रपालाई परिवर्तनका पक्षमा मत दिएर मलाई विजयी गराउनुहुनेछ भन्ने कुरामा म विश्वस्त छु ।

● **कमल थापा**, राप्रपा उम्मेदवार

निर्वाचनमा एमालेले धक्का ब्यहोरेको छ ।

कांग्रेस उम्मेदवार पौडेलले सांसद निर्वाचित भएर आफूले क्षेत्रमा गरेको काम, पार्टीलाई रूपान्तरण गर्न खेलेको भूमिका, परिपक्व पार्टीको नयाँ एजेन्डा र राष्ट्रिय योगदान नै विजयीको आधार भएको बताए । 'निर्वाचित भइसकेपछि मैले क्षेत्रको विकासमा खेलेको भूमिका प्रस्टै छैन, हामीले पार्टीलाई पनि रूपान्तरण गरेर देश बदल्न खोजिरहेकाले एजेन्डाहरू पनि प्रस्ट रूपमा सार्वजनिक गरेका छौं,' उनले भने, 'त्यसैले नीति र नेतृत्व अद्यावधिक गर्दै प्रस्ट एजेन्डाका साथ रूपान्तरित पार्टीका रूपमा मतदातामाफ्न गएका कारण जनतामा भरोसा बढेको छ, अरू पार्टीभन्दा ज्येष्ठ पार्टीका रूपमा उठाएका एजेन्डा र परिपक्वतालाई मतदाताले रुचाउनुभएको छ, त्यसैले पुनः विजयी गराउनुहुनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त छु ।'

एमाले उम्मेदवार पोखरेलले जनप्रतिनिधि हुँदा या नहुँदा ४० वर्षदेखि क्षेत्रको विकास निर्माणदेखि सामाजिक सम्बन्धहरूमा नजिकबाटै जोडिएका कारण मतदाताले आफ्नो उम्मेदवारीप्रति नै सकारात्मक प्रतिक्रिया जनाइरहेकाले पनि जितपाति विश्वस्त रहेको बताए । 'पहिलो, जनप्रतिनिधि हुँदा या नहुँदा क्षेत्रको विकासमा महत्त्वपूर्ण योगदान गरेको फेहरिस्त क्षेत्रभित्रका सबैतिरका मतदातालाई राम्रोसँग थाहा छ, दोस्रो- अरू कतिपय उम्मेदवारजस्तो मतदाता नामावली पनि यहाँ नभएको म टुटिर उम्मेदवार होइन । ४० वर्षदेखि यही क्षेत्रमा कहिले उम्मेदवार त कहिले राजनीतिक कामका हिसाबले मात्र होइन, सामाजिक सम्बन्धका हिसाबले पनि नजिकबाटै जोडिँदै



काठमाडौं ५

मतदाता : ७८,११४
महिला : ४०,८३२
पुरुष : ३७,२७८
अन्य : ४
मतदानस्थल : ३१
मतदान केन्द्र : ९०
उम्मेदवार : २४

०७९ को निर्वाचनमा समानुपातिक मत

रास्वपा : ११,६४७
कांग्रेस : १०,०४३
एमाले : ९,६५२
राप्रपा : ७,२०१
नेकपा : १,२२४
(तत्कालीन माओवादी र एकीकृत समाजवादी)

बाहिरी चक्रपथ क्षेत्रको वसुन्धरा, सामाकोशीसँगै टोखा हुँदै उत्तरतिरको शिवपुरी निकुञ्जको जलाधारसम्मको भौगोलिक क्षेत्र यस क्षेत्रभित्र पर्दछ ।

मतदाताका मुद्दा : खानेपानी, अव्यवस्थित बस्ती र स्वास्थ्यसम्बन्धी पुरानै सरोकार

काठमाडौं ५ मा अनियमित खानेपानी, दोस्रो चरणको चक्रपथ विस्तारका कारण अव्यवस्थित र धुलाय्य सडक, स्वास्थ्य र गुणस्तरीय शिक्षाको पहुँचजस्ता परम्परागत मुद्दा नै मतदाताले मुख्य समस्या रहेको बताएका छन् ।

'भौतिक पूर्वाधारतर्फ टोखा सुरुडमार्ग र विष्णुमती, टुकुचा खोलाआसपास हरियालीसहितको करिडोर निर्माण अघिल्ला निर्वाचनदेखिकै मुख्य मुद्दा हो । ६ किमि सुरुबाट नुवाकोट जोडिँदा १५ मिनेटमै आवतजावत गर्न सकिने मात्र होइन, सम्पूर्ण उत्पादन बजारीकरण हुने, काठमाडौंको बाक्लो जनघनत्वलाई विस्तार गर्न सकिने पनि उत्तिकै सम्भावना छ,' टोखाका स्थानीय बुद्धिजीवीसमेत रहेका डा. दीपेन्द्र श्रेष्ठले भने, 'गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्यमा जनताको सरल पहुँचजनता सामाजिक मुद्दा, बेरोजगारी समस्याको समाधान तथा आर्थिक सामाजिक मुद्दा पनि यस क्षेत्रका केही मुख्य समस्या हुन्।' उनले टोखा क्षेत्रको लिच्बिकालीन संस्कृति, मठमन्दिर, जात्राको संरक्षण, बुढानीलकण्ठलाई पुर्युपतिजस्तै धार्मिक तीर्थस्थलका रूपमा विकास गर्नुपर्ने, दोस्रो चरणको चक्रपथ विस्तारअन्तर्गत मुलाब्जाको समस्या समाधान तथा खानेपानी समस्या समाधानका विषयमा पनि जनताको प्रत्यक्ष सरोकार रहेको जानकारी दिए ।

वसुन्धराका मतदाता केशव रायमाफीले भने टिचिङजस्ता ठुला सरकारी अस्पताल हुँदाहुँदै पनि सेवाग्राही महँगो शुल्क तिरेर निजी अस्पताल धाउनुपर्ने समस्या रहेको भन्दै अब जित्ने उम्मेदवारले समस्या समाधान गर्नुपर्नेमा जोड दिए । 'टिचिङजस्ता सरकारी हिस्पिटल भए पनि जनताको सहज पहुँच नभएर निजी अस्पतालमै धाउनुपर्ने बाध्यता छ । मेलम्ची खानेपानीको पाइप जोडिए पनि खासगरी वसुन्धरा क्षेत्रमा हतमा एक दिनबाहेक पानी आउँदैन । टिचिङखोला, धोबीखोला किनार र रानीबारी क्षेत्रको सुकुम्बासीको स्थानान्तरण र मागको यथोचित सम्बोधन भएको छैन । यसबाहेक सर्वसुलभ र गुणस्तरीय शिक्षा र रोजगारीका समस्या पनि प्रमुख समस्याकै रूपमा रहेका छन्,' रायमाफीले भने ।

महाराजगन्जका मतदाता रवीन्द्र श्रेष्ठले मेलम्ची खानेपानीमार्फत अनियमित खानेपानीको समस्या सम्बोधन हुनुपर्ने नै प्रमुख सवाल रहेको बताए । 'चक्रपथ विस्तार भइनसक्दा सडक जाम र धुलोको समस्या छ । हतमा काँत दिन मेलम्चीको पानी आउने कुनै ढुंगो छैन । रोजगारी को आम समस्या छँदै छ,' उनले भने । तर, पहिलेभन्दा हावावारी कुराभन्दा पनि यसपटकको निर्वाचनबाट जनताका सवाल सुनेर परिपटी सबै पार्टीका उम्मेदवारमा देखिनु सकारात्मक रहेको उनको भनाइ छ ।

'उम्मेदवारहरूमा अब हावावारी कुरा गरेरभन्दा पनि वास्तविक समस्या पहिचान गरेर, तलका कुरा सुनेर जानुपर्छ भने सचेतना आएको देखिन्छ । त्यसैले सबै टोलमा कोणसभा गर्नेभन्दा पनि अहिले खासगरी युवाहरूलाई अलि केन्द्रित गरेर उनीहरूसँग अन्तर्क्रिया गर्ने, समस्या सुनेर काम उम्मेदवारहरूले गरिरहेका छन्,' उम्मेदवारहरूको चुनावी प्रचार शैलीको अनुभव सुनाउँदै उनले भने ।

टोखाका सत्यनारायण डंगोलले सरकारी सेवालालाई पातदर्शी र चुस्त-दुरुस्त बनाउने सवालदेखि युवापुरस्तामा खरिक्दै गएको सांस्कृतिक विचलन सामाजिक समस्या र मुद्दाका रूपमा देखिएको भन्दै त्यसलाई समाधान गर्न नेतालाई मात्र मत दिन सकिने बताए ।

'नापी, मालोपतलगायत जनाता प्रत्यक्ष जोडिँने सरकारी निकायले गर्ने औचित्यावने दिलाइ, आलटालमाथि अनेकनु प्रश्न छन्, अनियमितताको गुनासा कर्मचारीतन्त्र परिवर्तन नहुनु अहिलेको प्रमुख समस्या हो,' डंगोलले भने, 'अर्कोतिर सामाजिक रूपमा सांस्कृतिक मूल्य-मान्यता खरिक्दै गएको छ । खासगरी युवा पुस्ता सामाजिक सञ्जालमा आएका भ्रमपूर्ण सूचनाका पिछ कुद्ने, अग्रजलाई सम्मान गर्नाे, कुनै नसुने, अमुक विषय उठाएर मर्यादा नाघेर अस्थिर र अशिष्ट भाषा र शैलीमा गालीगलौज गर्ने प्रवृत्ति टोलाटोला हुकिन लागेकाले कति समाज अलाकतातिर त गइरहेको होइन भन्ने महसुस गरेका छौं । यसको समाधान पनि उम्मेदवारहरूले राजनीतिक तहबाट पनि खोज्नुपर्ने देखिन्छ ।'

संक्षेप

विगतमा व्यवस्था बदल्यौं, अब अवस्था बदल्नेछौं : नेकपा

काठमाडौं / नेपाली कम्युनिस्ट पार्टीले व्यवस्था बदलेकाले अब जनताको अवस्था पनि बदल्ने प्रतिबद्धता जनाएको छ । संयोजक पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड र सहसंयोजक माधवकुमार नेपालले बिहीबार नेपालगन्जको चुनावी सभालाई सम्बोधन गर्दै उनले भने, 'यो पाँच वर्ष सुशील कोइरालाले बनाउनुभएको संविधान भनेको बाटो हो । राजगर्भ हो । त्यो राजगर्भमा एक्को सात वर्षको क्षतिपूर्ति गर्ने गरीकन गाडी बेजोडले दौडाउँछौं, बेजोडले । कहीं नरोकीकन ।' थापाले गाडीमा कोही पनि नछुट्ने दाबी गरे । 'सबैलाई लिएर त्यो गाडीमा । कसैलाई नछोडीकन । सबै जातजाति, भाषा, समुदाय सबैलाई गाडीमा राखेर युवा-बुढा सबैलाई राखेर गाडी बेजोडले दौडाउँछौं,' उनले भने । उनले गाडी दौडाएर मात्र नहुने भन्दै दुर्घटनामा पनि पर्न नहुने बताए । 'गाडी दौडाएर मात्र हुँदैन । एउटा कुराको ग्यारेन्टी चाहिन्छ । कांग्रेसको एउटा ग्यारेन्टी गाडी दौडिन्छ । गतिमा दौडिन्छ । अर्को ग्यारेन्टी गाडी एफिसडेन्ट (दुर्घटना)मा पर्दैन । त्यो महत्त्वपूर्ण कुरा हो । सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण कुरा त्यो हो,' उनले भने । थापाले गाडी चलाउँदा चटकेको जस्तो व्यवहार गर्ने हो भने गाडी दुर्घटनामा पर्ने भन्दै सरकारलाई गाडीसँग तुलना गरेका हुन् । रास्वपाका शुर्षि नेताहरूको चटकतर्फ संकेत गर्दै उनले भने, 'यहाँ चटक गरेको जस्तो आएर मैले गाडी दौडाएँ भने गाडी उड्छ पनि । म सिट्टामा बसँ भने गाडी आउँछ उड्छ । म सिट्टामा बसँ भने गाडी आउँछ उड्छ भनेर सुन रमाइलो हुन्छ । ताली पनि बन्छ । तर, गाडी राजगर्भमै दौडाउने हो ।'

श्रम संस्कृति पार्टी र दुई उम्मेदवारलाई २५ हजार जरिवाना

काठमाडौं / निर्वाचन आयोगले श्रम संस्कृति पार्टी र अन्य दलका दुई उम्मेदवारलाई २५ हजार स्पैर्याका दरले जरिवाना गरेको छ । निर्वाचन आचारसंहिता उल्लंघन गरेको ठहर गर्दै आयोगले जरिवाना तिराउने निर्णय गरेको हो । जरिवाना तोकिएका उम्मेदवारमा नेकपाबाट जाजरकोटका उम्मेदवार शक्ति बस्नेत छन् । उनले मनोनयनको दिन पैसा बाँडेको भनेर उजुरी परेको थियो । नेपाल जनसेवा पार्टीबाट स्पन्देही २ का उम्मेदवार डा. कमल (निकोलस) भुसाललाई पनि २५ हजार जरिवानाको सजाय भएको छ । धरानका पूर्वभरि हर्कराज राई (हर्क साम्पाङ) तल्लुक्को श्रम संस्कृति पार्टीलाई पनि २५ हजार जरिवाना तोकिएको छ । बाँके ३ बाट रास्वपाका उम्मेदवार खगेन्द्र सुनुवार र भक्तपुर २ का नेपाल जनसेवा पार्टीकी उम्मेदवार जानुका (शोभा) पाठकलाई आयोगले सचेत गराउने निर्णय भएको आयोगले जनाएको छ ।

निर्वाचनभन्दा अर्को विकल्प थिएन र छैन : थापा

सुर्खेतमा रमेश रावल

कांग्रेस सभापति गगन थापाले जेन-जी आन्दोलनपछि देशलाई स्थिरतामा राख्न चुनाव अनिवार्य सतै भएको बताएका छन् । सुर्खेतको वीरेन्द्रनगरमा बिहीबार आयोजित कर्णाली प्रदेशस्तरीय चुनावी सभामा उनले निर्वाचन सफल पार्न कांग्रेस लागिरहेको बताए ।

'योभन्दा अर्को विकल्प थिएन र अहिले छैन । त्यस कारणले गर्दा डे वानबाट, पहिलो दिनबाट, चुनाव घोषणा भएको दिनबाटै दार्चुलाबायौं नगरीकन, चुनावको परिणामको चिन्ता नगरीकन चुनावलाई सफल बनाउन कांग्रेस लागेको छ,' उनले भने, 'चुनावका सन्तर्भामा हामीले भदौ २३ र २४ लाई बिसिए हुँदैन ।

२१ फागुनको चुनाव आउन केही दिन मात्रै बाँकी र यो चुनाव यसरी आउँछ कल्पना पनि नगरेको उनले बताए । 'यसमा दुईवटा प्रवृत्ति छ । एउटा इन्कार गछ । र, भन्छ- भदौ २३ गते र २३ गतेआगाडि देश टिक्दछ गच्छ । सब टिक्दछ। छ, सबले दुःखबाट खाएका थिए । केही बिचिको छैन,' उनले भने, 'अर्को प्रवृत्ति छ, बोल्दैन, भन्दैन । तर, २३ र २४ गते दनदनी बलेको आगोमा आफ्नो राजनीतिको रोटी सेक्छ । यो दुईवटै सोचले नेपालमा २३ र २४ को अवस्था आएको हो । कांग्रेस यो दुवै सोचभन्दा भिन्न छ ।' सभापति थापाले निर्वाचनपछि बन्ने कांग्रेस नेतृत्वको सरकारले ०४६ पछिका सबै काण्डको छानबिन गरेर



कारवाही गर्ने बताए । '०४६ पछाडि भएका भनिएका र सुनिएका प्रत्येक काण्डहरूको छानबिन गर्ने मात्र होइन, त्यो काण्डमा संलग्न भैरै परिवारको सदस्य रहने भने पनि त्यो एकात्मक मानिस पनि बन्दैन,' उनले भने । थापाले निर्वाचनमा कांग्रेसलाई जित्नाएर मुलुकलाई ऐतिहासिक स्वर्णिम पाँच वर्ष बनाउनका लागि सहयोग गर्न आग्रह गरे । 'विगत ५-६ वर्ष केवल सरकार बनाउने र फेर्ने कामका लागि मात्र खर्च भयो । यसले तनैरीलाई रुच बनायो । देशले गति समालुपर्नेमा गठबन्धनको राजनीतिले कहीं न कहीं दृषित बनायो । अब ०८२ देखि ०८७ सम्मको पाँच वर्ष हामी आग्रह गरिरहेका छौं,' उनले भने, 'यो एउटा मौकालाई नेपालको इतिहासलाई स्वर्णिम बनाउनेछौं भनेर सपना बोकेर आएका छौं ।'

बैतडीमा एमाले रोक्ने प्रयासमा कांग्रेस, नेकपा र रास्वपा

ह्याट्टिक जित निकालेका भण्डारीलाई कांग्रेसका चन्द, नेकपाका भट्ट र रास्वपाका हरिमोहनले दिँदै छन् टक्कर

बैतडीमा लोकेश साउर

सुदूरपश्चिम प्रदेशको बैतडीमा चुनावी माहोल तातेको छ । दल र स्वतन्त्र गरी ११ उम्मेदवार घर्देलो र मतदाता भेटमा लागिरहेका छन् । लगातार तीन जित निकाल्दै रेकर्ड राखेका एमालेका दामोदर भण्डारीलाई रोक्न यसपटक कांग्रेस, नेकपा, रास्वपा र राप्रपाले बलियो चुनौती दिएका छन् ।

०४८ यता बैतडीमा जित निकाल्न नसकेको एमालेलाई भण्डारीले ०७० को संविधानसभा सदस्यको निर्वाचनमा पहिलो जित दिलाएका थिए । त्यसपछिका तीनवटै निर्वाचनमा उनले पछाडि फर्किनुपरेको छैन । शिक्षण पेसाबाट राजनीति हुँदै नेपाल क्रिकेट संघ (क्यान)को अध्यक्ष बनेका कांग्रेस उम्मेदवार चतुरबहादुर चन्दले भण्डारीलाई कडा टक्कर दिएका छन् । विशेष महाधिवेशनपछिको कांग्रेस नेतृत्वले उनलाई उम्मेदवार बनाएको हो । थलिँएको कांग्रेसलाई उठाउन चुनावी अभियानमा होमिएको बताउने चन्दलाई सजिलो भने छैन । कांग्रेस एकदिवका भएर मत नहाल्ने हो कि भन्ने चिन्ता उनमा छ । भण्डारी र चन्दलाई नेकपाका परमानन्द भट्ट, रास्वपाका हरिमोहन भण्डारी र राप्रपाका भूपेन चन्दले चुनौती दिएका छन् ।

सबै उम्मेदवारले स्थानीय विकास निर्माणका एजेन्डादेखि राष्ट्रिय राजनीतिका विषयलाई चुनावी नारा बनाएका छन् । कांग्रेस उम्मेदवार चन्दको स्थानीयस्तरमा राम्रो प्रभाव रहेको मानिन्छ । नेपाल शिक्षक संघको नेतृत्व गर्दै अन्य संघसंस्थामा रहेर काम गरेकाले जिल्लाभरिका मतदातासम्मको सञ्जाल नै



बैतडी

मतदाता : १,५६,३७२
महिला : ७७,३८३
पुरुष : ७८,९८७
अन्य : २
मतदानस्थल : १२९
मतदान केन्द्र : २१५
उम्मेदवार : ११

उनको बलियो आधार हो । चन्दले कांग्रेस कार्यकर्ताले र्ख चिह्नमा भोट हाल्न नपाएर निरुत्साहित भएका वेला आफ्ना लागि अवसर भएको बताए ।

एमालेका भण्डारीको पार्टी संगठनसँगै प्रभाव बलियो छ । बैतडीमा कांग्रेसको भन्दा एमालेको समानुपातिक मत पाँच हजारले बढी छ । अधिल्लोपटक कांग्रेस, माओवादीलगायत दलहरूको गठबन्धन भएका वेला समेत भण्डारीले जित निकालेका थिए ।

रास्वपा उम्मेदवार हरिमोहन भण्डारी जिल्ला दौडाहामा छन् । उनी ०७४ मा कांग्रेसबाट प्रदेश सभा सदस्य उम्मेदवार बने पनि पराजित भएका थिए । ०७९ को निर्वाचनमा पुनः प्रदेश सभा सदस्यका लागि चुनाव लडेका थिए । स्वतन्त्र उम्मेदवारका रूपमा चुनाव लडेका भण्डारी दोस्रोपटक पनि पराजित भए । यसपटक उनी रास्वपाबाट चुनावी मैदानमा उत्रिएका छन् । जेन-जी आन्दोलनले पुराना दलहरू रक्षात्मक बनेको

भुलाघाट पुल र महाकाली करिडोर साभ्ना एजेन्डा

कांग्रेस उम्मेदवार चन्द र एमालेका भण्डारीले सिमानाको भुलाघाट पुललाई मुख्य एजेन्डा बनाएका छन् । 'पुल बनाउनकै लागि चुनाव लड्दै छु,' चन्द भन्छन्, 'भारतलाई कभिन्स गर्छु । मेरो ब्याक्तिगत रूपमा पनि सम्बन्ध छ । यो पुल बन्छ ।' यही कुरा दोहोराउँदै उनले मतदातामाफ्न भोट मागिरहेका छन् । भण्डारी पुल निर्माणका लागि आफू मन्त्री भएका वेला भारतीय समकक्षीमार्फत भारत सरकारलाई अनुरोध गरेको दाबी गर्छन् । 'दुई देशबिचको कुरा भएकाले समय लागेको हो, यसका प्राविधिक पक्षहरूको अध्ययन भइरहेको छ, छिट्टै निर्माणको चरणमा जान्छ,' उनले भने । मध्यपहाडी लोकमार्गको परिचमी विन्दु भुलाघाटमा पिछ्लोला तीनवटा निर्वाचनमा सबै दलका उम्मेदवारले चुनावी एजेन्डा बनाएका थिए ।

दामोदर भण्डारी, एमाले उम्मेदवार

गाउँगाउँमा बिजुली पुगेको छ । वडावडामा सडक पुगेको छ । ठुलिमा गाउँहरू राजगर्भमा जोडिएका छन् । शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधारको क्षेत्रमा देखिने परिवर्तन भएको छ, यही नै मेरो जितको आधार हो ।

चतुरबहादुर चन्द, कांग्रेस उम्मेदवार

३० वर्षसम्म विधिमन्त्र सस्थाका काम गरेको अनुभव छ । एकचोटि बैतडीका जनताले अनुमोदन गरे भने उत्साहित भएर काम गर्नेछु । पार्टीभित्र चुनौती छैन, बाहिर पनि खासै छैन, सबैलाई मिलाएर आगाडि बढेको छु ।

परमानन्द भट्ट, नेकपा उम्मेदवार

उम्मेदवार हाम्रो समाजले राजनीतिक अधिकार प्राप्ति गऱ्यो, मानिसहरूको जीवनमा परिवर्तन आएन । यसैमा टेकेर काम अघि बढाउँछु ।

हरिमोहन भण्डारी, रास्वपा

म राज्यको कुनै सुविधा लिन्नै । जिल्लामा भ्रष्ट नेताहरू छन्, म भ्रष्टाचारमुक्त जिल्ला बनाउँछु । यही एजेन्डाले म चुनाव जित्छु ।

कसरी छान्ने नयाँ र पुराना दल ?

नेपाली समाजको परिप्रेक्ष्यमा नयाँ र पुराना दलमध्ये दुवैको आवश्यकता र औचित्य छ, तर निश्चित सर्तसहित



● वीणा भा
अग्रलेख

आजको नेपाली समाजमा सामान किन दुइटा फरक अभ्यास प्रचलनमा छन् ? एउटा- मोबाइल खोलेर अनलाइनमार्फत अर्डर गर्ने, छिटो, सहज र घरसम्मै सामान आइपुग्छ। अर्को- नजिकैको पसलमा पुगेर भलाकुसारी गर्दै, सन्चो-बिस्को सोच्दै, कहिलेकाहीँ उफानमा पनि सामान लिएर फर्किने, जहाँ अपनत्व, चिनजान र विश्वास भक्तिको छ। यी दुवै स्वरूपको सुविधामा ठाउँ र परिवेशअनुसार विविधता रहेको हुन्छ, तथापि दुवै अनुभवको आआमै विशेषता र सीमितता छन्। यसलाई यदि वर्तमान नेपाली राजनीतिसँग जोडेर तुलना गर्ने हो भने अनलाइन अर्डरजस्तै नयाँ राजनीतिक दल र पसलको भलाकुसारीजस्तै पुराना राजनीतिक दलसँगको सम्बन्ध रहेको देखिन्छ।

अनलाइनमार्फत सामान मगाउँदा हामीलाई धेरै कुरा सोचिनुपर्दैन। एउटा बटन थिच्नासाथ सामान घरको ढोकामै आइपुग्छ। यसले सुविधा, गति र आधुनिकताको अनुभूति गराउँछ। नेपाली राजनीतिमा नयाँ राजनीतिक दल पनि यस्तै देखिन्छन्। उनीहरू छिटो परिवर्तनको कुरा गर्छन्, प्रविधि, पारदर्शिता, कार्यसम्पादन र परिणाममुखी शासनको वाचा गर्छन्। पुराना फरकबाट, पुराना अनुहार र पुराना शैलीबाट टिक्क भएको समाजलाई नयाँ दलको प्रस्तुति आकर्षक लानु स्वाभाविक हो। 'काम गर्छु, देखाएर गर्छु' भन्ने भाष्य अनलाइन डेलिभरीजस्तै सीधा, सरल र आकर्षक लाग्छ।

तर, अनलाइन अर्डरमा मानव सम्बन्धको अनुभूतिको अभाव हुन्छ। डेलिभरी ल्याइदिने व्यक्तिले हामीलाई व्यक्तिगत रूपले चिन्दैन र चिन पनि चाहँदैन। हामी बिरामी पर्थौं कि कतै गयो कि, धेरै दिन भयो, पसलमा

किन नआएको भनेर सोच्दैन। सम्बन्ध लेनदेनमा मात्रै सीमित हुन्छ। नेपालको राजनीतिमा नयाँ दलप्रति पनि समाजको केही शंका यही हो- के यी दलले दीर्घकालीन सामाजिक सम्बन्ध, स्थानीय सन्दर्भ र नागरिकको मनोविज्ञान बुझेर तदनुसृत विकास निर्माणको ढाँचा बनाउला ? कि कुनै आयातित फर्मुला अपनाउँदै केवल नीतिगत र प्राविधिक समाधानको संख्यामा मात्रै सीमित बस्ला ? पुराना पुस्तासँग रहेको सीप, अनुभव र दृष्टिकोणलाई मुलुक निर्माणमा के-कति समेट्न सक्ला ? राष्ट्रियस्तरको विषयगत विज्ञता समेट्दै निष्पक्ष र निर्भीक बौद्धिक 'थिंक ट्यांक' बनाई त्यसका विश्लेषणलाई सही स्वरूपमा राष्ट्र निर्माणमा उपयोग गर्न सक्ला ?

त्यसैगरी, पुराना राजनीतिक दलतर्फ हेर्दा नजिकैको पसलमा केही दिन जान नसक्दा पसलले 'के भयो, सन्चो त छ ?' भनेर सोच्छ। कहिलेकाहीँ पैसा नभए पनि उधारो दिन्छ। दुःखसुखमा भावनात्मक रूपमा अपनत्वको अनुभूति गराउँछ। पुराना राजनीतिक दल पनि नेपाली समाजमा यस्तैगरी बसेका छन्। उनीहरूको जरा गाउँटोलसम्मै गाडिएको छ। कार्यकर्ता, नेता र जनताबिच व्यक्तिगत चिनजान छ। संकटको बेला उनीहरू देखिन्छन्, आन्दोलन, परिवर्तन र इतिहाससँग जोडिएका छन्।

तर, यही अपनत्व कहिलेकाहीँ कमजोरी पनि बन्छ। पसलले धेरै चिनजानको फाइदा उठाएर पुरानो, महँगो वा कम गुणस्तरको सामान थमाइदिन सक्छ। हामीले विरोध गर्न पनि गाह्रो मान्छौं। पुराना राजनीतिक दलमा पनि यही समस्या देखिन्छ- अपनत्वको नाममा परिवारवाद, अवसरवाद, गुटबन्दी, भ्रष्टाचार र अकर्मण्यता देखादेखि पनि विरोध गर्न गाह्रो हुन्छ। हाम्रो सम्बन्ध त बाबुबाजे पुस्तादेखिको छ, हामीले त यति वर्ष साथ दिएका हो भने भावनाले नागरिकले बारम्बार सम्भ्रोता गर्नुपर्ने अवस्था हुन्छ।

यी उदाहरण केवल व्यवसायका कथा मात्रै होइनन्, समाज र राजनीतिको लागि पनि सन्देश हुन्। पुराना संरचना, विचार र अनुभवको सम्मान गर्दै नयाँ सोच, सीप र प्रस्तुतिलाई एकसाथ जोड्न सकियो भने राजनीतिक संस्कारमा परिवर्तन सम्भव हुन्छ। न त पुरानोलाई अन्धाधुन्ध बोकेर हिँड्नु टिकेको, न त नयाँको नाममा सबै विगत अस्वीकार गर्नु नै सही हो। अर्थात्, नेपाली समाजको स्पन्दन बुझ्ने, नेपालवादले नेपाललाई डोच्याउने र विश्व राजनीतिमा बलियो उपस्थिति जनाउन सक्ने कूटनीतिक विज्ञतासहितको विशेषता र क्षमता भएको राजनीतिक दल तथा तिनलाई सचेत गराउन सक्ने विज्ञको खोजी हो।

त्यसैले प्रश्न उठ्छ- कसलाई राम्रो भन्ने ? नयाँ दल कि पुराना दल ? यसको उत्तर एकोहोरो दिन साँकिंदैन। नेपाली समाजको परिप्रेक्ष्यमा दुवैको आवश्यकता छ, तर सर्तसहित। नयाँ राजनीतिक दलले अनलाइनजस्तै सुविधा, गति र पारदर्शिता दिनुपर्छ, तर डेलिभरी मात्र



होइन, समाजसँगको विश्वास र अपनत्वको सम्बन्ध पनि बनाउँदै लम्नुपर्ने हुन्छ। स्थानीय समाजसँग जोडिनुपर्छ, दुःखसुख बुझ्दै अवसरको सिर्जना गर्ने हुनुपर्छ।

त्यसैगरी, पुराना राजनीतिक दलले नजिकका पसलजस्तै अपनत्व जोगाइराख्नुपर्छ, तर पुरानो, बिधिबिधानको सामान बेच्ने बानी छोड्नुपर्छ। समयअनुसार सुधार, जवाफदेहिता र परिणाम देखाउन गुटबन्दी, परिवारवाद, चाकरीवाद, भजनमण्डलीको धराबाट बाहिर निस्कनुपर्छ। आलोचना सुन्ने मात्रै होइन, त्यसलाई कार्यान्वयन पनि गर्न सक्नुपर्छ। राष्ट्रिय सचेतकका रूपमा विज्ञ समूहको निर्माण र संरक्षण गर्दै राष्ट्रहितमा तिनको विज्ञताको उपयोग गर्न सक्नुपर्छ।

अहिलेको चुनावी माहोलमा हेर्दा समाजले अब 'को चिनजानको हो ?' भन्दा पनि 'कसले गुणस्तरीय सेवा दिन्छ ?' भन्ने प्रश्न गर्न थालेको छ। नेपाली समाज पूर्ण रूपमा निर्जीव प्रणाली होइन, यहाँ सम्बन्ध र भावना महत्वपूर्ण छन्। त्यसैले प्रविधिको राजनीति भनेको अनलाइन डेलिभरीको सुविधा र पसलको भलाकुसारीको

अपनत्व, यी दुवैको सन्तुलन हो। यही सन्तुलन बनाउन सक्ने राजनीतिक शाक्तिप्रति समाजको विश्वास निर्माण हुन्छ। बुझ्नुपर्ने कुरा के पनि हो भने नेपाली समाज विभिन्न पुस्तासँगै बसेको समाज हो, यहाँ सफलता कुनै एक पुस्ता वा एक शैलीको परिणाम होइन।

पुराना संरचना, विचार र अनुभवको सम्मान गर्दै नयाँ सोच, सिप र प्रस्तुतिलाई एकसाथ जोड्न सकियो भने राजनीतिक संस्कारमा परिवर्तन सम्भव हुन्छ। न त पुरानोलाई अन्धाधुन्ध बोकेर हिँड्नु ठिक हो, न त नयाँको नाममा सबै विगत अस्वीकार गर्नु नै सही हो। कुनै पनि कुरा किन प्रभावकारी बन्छ भने बुझ्न हामी ठुला सिद्धान्त वा जटिल अध्ययनतिर गएर मात्र हुँदैन। कहिलेकाहीँ हाम्रा परिधि नै यस्ता थुप्रै उदाहरण हुन्छन्, जसले समय र समाजको मनोविज्ञान स्पष्ट देखाइदिन्छ। 'बाजेको सेकुवा' र 'चोक-चोकमा खुल्ला आधुनिक चिया पसल यस्तै उदाहरण हुन्। यी दुवै नयाँ होइनन्, तर प्रभावकारी बनेका छन्। यसको मूल कारण पुरानो आधारशिला र नयाँ पुस्ताको ज्ञान, सिप, प्रस्तुतिकला र सोचको सन्तुलन हो। यही सन्तुलन नै आज नेपालको राजनीतिक दलहरूले आत्मसात गर्नुपर्ने हो र नेतृत्वका लागि सबैभन्दा ठुलो पाठ पनि यही हो। चिया नेपाली समाजमा नौलो वस्तु होइन।

३ प्रश्न

त्रिभुवन विश्वविद्यालयका पूर्व उपकुलपति प्राडा तीर्थ खनियाँलाई



त्रिविले पाएको १५०औँ वरीयतालाई कसरी हेर्नुभएको छ ?

पहिलोपल्ट सन् २०१८-१९ मा म भिसे हुँदा त्रिवि पहिलोपल्ट ग्लोबल न्याकिडमा आएको हो। त्यतिबेला यो ८०० देखि १००० स्थानभित्रै परेको थियो। जसले गर्दा त्रिविले अन्तर्राष्ट्रियस्तरको विश्वविद्यालयको 'रिकामिसन' पाएको थियो। त्यसपछिका वर्षमा यो न्याकिड खरिक्दै गयो। त्यसमा खासै चासो पनि दिइएन। तर, वर्तमान पदाधिकारीले यस विषयमा चासो दिनुभएको छ। यसलाई सकारात्मक रूपमा लिनुपर्छ। उहाँहरू दत्तचित्त भएर लामुभयो भने यसमा सुधार ल्याउन सकिन्छ। ग्लोबल न्याकिडमा १००० भित्र परे मात्र न्याकिडमा मान्यता पाउने हो। यसले गर्दा अहिले त्रिवि ग्लोबल न्याकिडमा परेन। तर, यसको चिकित्सा तथा स्वास्थ्य शिक्षा भने ६०१औँ स्थानमा परेको छ। यसले त्रिविका केही विषयले मात्र अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता पाएको देखिन्छ।

यो वरीयतामा सुधार ल्याउन थप के गर्नुपर्छ ?

त्रिविलाई ग्लोबल न्याकिडमा मात्रै लान हामीले अन्तर्राष्ट्रिय विद्यार्थी र प्राध्यापकलाई पनि आकर्षित गर्न सक्नुपर्छ। अन्य देशमा बाहिरका विद्यार्थी स्थानीयभन्दा बढी हुन्छन्। तर, हामीकहाँ शून्यबराबर छ। न्याकिडमा सुधार ल्याउन त्रिविले यहाँका उद्योगधन्दा, व्यापारलागत क्षेत्रमा रिसर्च गरेर आफ्ना विद्यार्थीलाई उत्पादकत्व र रोजगारीसित जोड्न सक्नुपर्छ। त्रिविका सबै इन्स्ट्रुट्युटहरूले अन्तर्राष्ट्रियस्तरका रिसर्च गरेर जर्नलहरू प्रकाशित गर्नुपर्छ।

वरीयता सुधिया वा खरिक्दा यसले हामीलाई के फरक पार्छ ?

यसले धेरै फरक पार्छ। ग्लोबल न्याकिडमा नपर्दा यहाँ मास्टर्स गरेर पिएचडीका लागि जाँदा उनीहरूले त्यहाँ पुनः मास्टर्स गर्न लगाउँछन्। ग्लोबल न्याकिडमा परेको अवस्थामा हामी अन्तर्राष्ट्रिय हुन्छौं र हाम्रो डिग्री संसारभर स्वीकार्य हुन्छ। अन्तर्राष्ट्रिय विद्यार्थी पनि आकर्षित हुन्छन्। हाम्रो विश्वविद्यालयका उत्पादन संसारभर विक्रम छ।

प्रेरक प्रसंग

'म' गएपछि तिमी स्वर्ग जान्छौ

एक प्रसिद्ध गुरुका निकै ज्ञानी शिष्य थिए। उनको नाम महेन्द्रनाथ थियो। एक साँझ महेन्द्रनाथ आफ्ना अन्य मित्रका साथ आश्रमकै बाँचामा टहलँदै आफ्नी वार्तालापमा मग्न थिए। उनीहरूबिच स्वर्ग र नर्कको चर्चा चलिरहेको थियो।

कुराकानीका क्रममा महेन्द्रनाथका एक मित्रले प्रश्न गरे- महेन्द्र के म स्वर्ग जान्छु होला ? महेन्द्रले शान्तभावले जवाफ दिए- मित्र, 'म' गएपछि तिमी अवश्य स्वर्ग जानेछौ। महेन्द्रको जवाफ सुनेपछि उनका मित्रलाई लाग्यो, महेन्द्र गुरुको विशेष माया पाएर साह्रै अभिमानी भएछन्। उनमा गह्र-ड भरिएछ। पछि आश्रममा भेट हुँदा उनीहरूले महेन्द्रको अभिमानबारे गुरुसित एकवचनले गुनासो गरे। गुरुलाई आफ्ना प्रिय शिष्य महेन्द्रनाथ निरहकारी मात्र होइन,

आफ्ना अल्प शब्दमा गम्भीर ज्ञानगुनका कुरा घुसाएर बोल्न निपुण छन् भने थाहा थियो। उनले अन्य शिष्यकै अगाडि महेन्द्रनाथलाई बोलाएर यसबारे सोधे। महेन्द्रले आफूले साथीहरूसित त्यस्तो कुरा गरेको स्विकारे। त्यसपछि गुरुले सोधे- भन त महेन्द्र, के तिमी स्वर्ग जान्छौ ? महेन्द्रनाथले जवाफ दिए- गुरुदेव जब 'म' जान्छ तब मात्र म स्वर्ग जान्छु। गुरुले आफ्ना शिष्यलाई सम्झाउँदै भने- 'के तिमीहरूले महेन्द्रको भनाइको तात्पर्य बुझ्नु ? यिनी भन्दै छन्- जब कुनै व्यक्तिला 'म' अर्थात् अहंकार मेटिएर जान्छ, तब मात्र ऊ स्वर्ग जानयोग्य हुन्छ। जबजब कसैमा मैले यो गर्, मैले यति पुण्य कमाएँ, यो सब मैले नै गरेको हुँ भने भाव रहिरहन्छ, उसले स्वर्गबारे सोच्नु पनि गलत हो। किनकि, अहंकारका लागि स्वर्गमा प्रवेश निषेध छ।



ब्रह्माण्डको ठुलो तारा हुँदै छ विस्फोट

एकपटक तारा 'हाइपरजायन्ट' बनेपछि 'सुपरनोभा'को ज्वलन्त विस्फोटमा यसको द्रुत मृत्यु निश्चित छ

विशेष तारा

डब्लुओएच जी ६४ पहिलोपल्ट सन् १९७० को दशकमा पुडुको आकाशगंगा 'लार्ज म्यागेलानिक क्लाउड'मा रहेको एउटा ताराका रूपमा पत्ता लागेको थियो। यो तारा अत्यन्तै चम्किलो मात्र थिएन, बरु अहिलेसम्म पत्ता लागेका सबैभन्दा ठुलामध्ये एक थियो। यो तारा सूर्यको रेडियसभन्दा १५ सय गुणा बढी ठुलो थियो।

२०२४ मा डब्लुओएच जी ६४ हाम्रो आकाशगंगाभन्दा बाहिरको पहिलो तारा थियो, जुन धेरै ठुलो टेलस्कोप इन्टरफेरोमिटरको सहयोगमा त्यसको विस्तृत फोटो खिचिएको थियो। तस्बिरले केन्द्रीय विशाल ताराको वरपर प्रस्टसँग देखिने धुलोले भरिएको खोलजस्तो संरचना देखाएको थियो, जसले पुष्टि गर्नुको अघि बढ्दै जाँदा यसले आफ्नो पिण्ड गुमाउँदै छ।

अत्यधिक विशालदेखि निकै चम्किलोसम्म

डब्लुओएच जी ६४ ब्रह्माण्डको एक युवा तारा हो, जसको अनुमानित उमेर ५० लाख वर्षभन्दा कम छ। हाम्रो सूर्य (हाल लगभग ४.६ अर्ब वर्ष पुरानो) भन्दा फरक डब्लुओएच जी ६४ छिटो बाँच्ने र जवानमै मर्ने नियतको छ। यो बृहत् रूपमा ग्यास र धुलोको विशाल बादलबाट बनेको छ। हाम्रो सूर्यजस्तै यो ताराले पनि न्युक्लियस फ्यूजनद्वारा आफ्नो केन्द्रमा हाइड्रोजन जलाएको थियो। पछि यसमा रहेको हेलियम जलेर सुपरजायन्टबाट हाइपरजायन्ट (असाधारण रूपमा दुर्लभ, विशाल ताराहरू, जसको चमक अथाह छ र द्रव्यमान घट्ने दर उच्च छ) बनेको थियो। सबै सुपरजायन्टहरू हाइपरजायन्ट बन्दैनन्। धेरै ठुला ताराहरू छिटो जल्दा

डब्लुओएच जी ६४ मा देखिएको यो परिवर्तनको कारण के हो ?

त्यसो भए २०१४ मा डब्लुओएच जी ६४ मा के भयो ? नयाँ अध्ययनले प्रस्ताव गरेको छ कि मूल सुपरजायन्टको सतहको ठुलो भाग ताराबाट बाहिर निस्किएको थियो। यो अर्को तारासँगको घर्षणका कारण यस्तो भएको हुन सक्छ, जुन लेखकले डब्लुओएच जी ६४ बाट प्रकाशको परिदृश्य हेरेर पुष्टि गरेका छन्। अर्को सिद्धान्तअनुसार यो तारा विस्फोट हुनेछ, तर यो कहिले हुनेछ भनेर पहिले नै निर्धारण गर्न गाह्रो हुन सक्छ। एउटा सम्भावित परिदृश्य यो हो कि हामीले देखिरहेका संक्रमण सुपरनोभापूर्वको चरणको कारणले भएको हो।

केवल समयले बताउनेछ विस्फोट

धेरैजसो तारा करोडौं वा अर्बौं वर्षसम्म बाँच्छन्। हाम्रो आकाशगंगाबाहिरको ताराको त कुरै नगर्ने, हामीले तारामा यति धेरै रूपान्तरण देखे र दस्तावेजीकरण गर्न सक्ने कुरा कहिल्यै निश्चित छैन। यदि हामी भाष्यमाथी छौं भने हामीले हाम्रो जीवनकालमा डब्लुओएच जी ६४ को मृत्यु देखेछौं। जसले आकाशगंगाको अविश्वसनीय तामासा मात्र प्रदान गर्दैन, बरु वैज्ञानिकलाई यो आकर्षक ताराको रहस्य पूरा गर्न मद्दत गर्नेछ। यससम्बन्धी अध्ययन गत सोमबार 'नेचर एस्ट्रोनीमी'मा प्रकाशित छ।

(वेब स्विनबर्न युनिभर्सिटी अफ टेक्नोलोजीमा सेन्टर फर एस्ट्रोफिजिक्स एन्ड सुपरकम्प्युटिङको लेक्चरर हुन्) - द कन्सर्भेसनबाट

टिप्पणी

मतको सम्मान होस्

यतिखेर देशबाहिर रहेका लाखौं नेपाली यही २१ फागुनमा सम्पन्न हुने निर्वाचनमा मत दिनकै लागि भनेर घर फर्किरहेका छन्। उनीहरू लाखौं रुपैयाँ खर्च गरेर केवल मत दिनकै लागि भनेर यसरी फर्किरहेका छन्। तर, विगतमा दल र तिनका नेताले यसरी मत दिन घर फर्किने नागरिकको मतको सम्मान गरेको देखिएन। तर, अबका दिनमा यसरी अनेक हन्डर खेपेर मत दिनकै लागि स्वदेश फर्किँदा तथा स्वदेशमै बसेर मत दिने नेपालीको मतको सम्मान गरियोस्। कर्मन्ती देशमा भ्रष्टाचार अन्त्य होस्, सुशासन कायम होस्। स्वदेशमै रोजगारी पाइयोस्। कृषि क्षेत्रको विकास होस् र कृषिमा युवा आकर्षण बढोस्।

● मृदुला अम्गाई, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं

नेपाली कहिले सचेत हुने ?

स्वदेशमा रहेदा सर्वज्ञजस्ता नेपाली युवाले नेपाली सीमापार पनि पाउने भएपछि आफ्नो विवेक गुमाउँछन् कि जस्तो लाम थालेको छ। हजारौं नेपाली ठगको शिकार भएर कम्बोडिया, म्यान्मारलागायत देशमा बन्धक बनिरहेका समाचार बग्दछन्। यस्तो भेटिन्छन्। तिनले त्यहाँ नारकीय जीवन भोगिरहेको पनि समाचारमै बताइएको हुन्छ। तैपनि, नेपाली युवा कसैलाई थाहे नदिएँ सुटुक्क त्यहाँ नरकमा भासिन किन दौडिन्छन्। हामी नेपाली सचेत हुने कहिले हो ?

● समृद्धि पन्त आरुबारी, काठमाडौं

निर्वाचन शान्तिपूर्ण होस्

सुरक्षा निकायको एकल प्रयासले मात्र निर्वाचन भर्यरहित अवस्थामा शान्तिपूर्ण रूपमा सम्पन्न हुन कठिन छ। त्यसकारण होक दलले इमानदारीसाथ मतदाताले निर्भीक भएर मतदान गर्न पाउने वातावरण सिर्जना गर्नुपर्छ। मलाई भोट हाल्नेजति मेरा जनता र मलाई भोट नहाल्नेजति जनता नै होइनन् भनेर गलत सोच नेताले ल्याउनुपर्छ। जसले जे भने पनि निर्वाचन देशका लागि अपरिहार्य छ। लोकतन्त्र बचाउनकै लागि पनि निर्वाचन चाहिएको छ, त्यसकारण सबै मिलेर यसलाई भर्यरहित वातावरणमा सम्पन्न गर्नुपर्छ।

यो निर्वाचनबाट नेताहरूले होइन, देशले जित्नुपर्छ। युवाको चाहना सबैले मनन गर्नुपर्छ। देशमा विगत ३५ वर्षदेखि दलहरूले सरकार बनाउँदै आएका छन्। अहिलेसम्म खास जनताको सरकार बन्न सकेको छैन। अब बन्ने सरकारचाहिँ खास जनताको सरकार बन्न सकोस्, आमनागरिकको चाहना यही छ। जेन-जीले ल्याएको परिवर्तनपछि बनेको सरकारले पनि खासै जेन-जीको भावना समेट्न सकेन। तसर्थ, अबको निर्वाचनपछि बन्ने सरकारले जेन-जीको भावना समेट्न सकोस्, यही कामना छ। हिजो जनता खुल्न सकेका थिएनन्, आज जनता नेतासँग खुलेर प्रश्न सोध्न सक्ने भएका छन्। अब पनि नेताले होस गुमाए भने जनताले मानेवाला छैनन्। दलका नेताले सोच्ने बेला आएको छ, जनताले मलाई किन रुचाएन ? सबैले अर्कालाई गाली गरेर होइन, आफूले राम्रो काम गरेर जनताको मन जित्न सक्नुपर्छ। त्यसैले, सबै मिलेर शान्तिपूर्ण वातावरणमा निर्वाचन सम्पन्न गरौं।

● पुरुषोत्तम घिमिरे, जोरपाटी, काठमाडौं ghimirepuru@gmail.com

लेखकका लागि: opinion@nayapatrikadaily.com टिप्पणीका लागि: comment@nayapatrikadaily.com

अब कुनै पनि घटनाले निर्वाचन बिथोल्दैन

चुनावको मुखमा १० लाख मतदाता थपिएको हाम्रो निर्वाचन इतिहासमै थिएन, भड्किएका युवा निर्वाचनप्रति कति आकर्षित रहेछन् भन्ने यसले देखायो



अन्तर्वार्ता रामप्रसाद भण्डारी, कार्यवाहक प्रमुख निर्वाचन आयुक्त

सिंगो देश निर्वाचनमा होमिएको छ । जेन-जी आन्दोलनद्वारा सिर्जित परिस्थितिको राजनीतिक निकासका लागि घोषणा भएको आमनिर्वाचन आउन अब केही दिन मात्र बाँकी छ । दल र उम्मेदवार चुनावी प्रतिस्पर्धामा होमिसकेका छन् । आममतदाता पनि चुनावलाई लिएर उत्साही देखिएका छन् । सरकार र निर्वाचन आयोगले निर्वाचन व्यवस्थापनको तयारी अन्तिम अवस्थामा पुगेको बताएका छन् । निर्वाचनको राजनीतिक वातावरण बनाउनेदेखि, मतदानका लागि तारतम्य मिलाउनेसम्मको गतिविधिमामा काम गरिरहेको आयोगका कार्यवाहक प्रमुख निर्वाचन आयुक्त रामप्रसाद भण्डारीसँग चुनावी तयारीमाथि केन्द्रित रहेर नयाँ पत्रिकाका कमलराज भट्ट र सुवास भट्टले गरेको संवाद :

२३ र २४ भदौको जेन-जी आन्दोलनपछि सिर्जित तनावको माहोलबाट देशमा अहिलेको चुनावी माहोलसम्म ल्याउन निर्वाचन आयोगले के-के गर्‍यो ?

भद्र २३ र २४ को जेन-जी विद्रोहपछि २७ गते सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूबाट फागुन २१ गते प्रतिनिधिसभा सदस्यको निर्वाचन गर्ने मिति घोषणा भयो । घोषणापत्रलेदेखि आयोगले निर्वाचनका लागि कार्य आरम्भ गर्‍यो । सुरुमा हामीले कार्यतालिका बनाएर प्रकाशित गर्‍यो । त्यतिबेलाको विषय परिस्थिति सबैलाई थाहा छ, सम्हाल्न असाध्यै मुस्किल थियो । तत्कालीन दल-विहारजस्ता ठुला चाडबाडले छोप्दा नेपालीजनमा कायम विद्रोही मनस्थिति चाडबाड मनाउने लयमा मोडियो । यही सिलसिलामा निर्वाचन आयोगले निर्वाचन कार्यक्रम र कार्यतालिका पास गरेर काम अघि बढायो ।

यसपछि असोज ३० गते लगभग ३५/४० वटा ठुला राजनीतिक दललाई बोलाएर आयोगले छलफल गर्‍यो । त्यसअघि दलसँग नयाँ बनेको सरकारले पनि छलफल गर्न सकेको थिएन । त्यतिबेला एउटाले अर्कोको अस्तित्व स्विकार गर्न नचाहेन अवस्था थियो । त्यसपछि सम्माननीय राष्ट्रपतिले दलका उच्च नेतालाई बोलाएर छलफल गर्नुभयो । यसपछि मात्रै सरकार र दलबीच छलफल भयो । हामी निर्वाचन कार्यतालिकाअनुसार काम गरिराखेका थियौं । काम गरिरहेका बचिमा थुप्रै बाधा अड्कन आए । धेरै कठिनाई पार गर्दै हामी अहिलेको अवस्थामा आइपुगेका हौं ।

निर्वाचन तयारीका हिसाबले आयोग कुन अवस्थामा छ ?

भर्खरै मलाई एकजना सञ्चारकर्मी साथीले निर्वाचनको कति प्रतिशत काम भयो भनेर सोध्नुभएको थियो । मैले भनें, 'अब त ९५ प्रतिशत लेख्नु न । सबै काम सकियो, केही बाँकी नै छैन ।' निर्वाचन व्यवस्थापनको सबै कार्य सम्पन्न गरिसकेपछि र मतपत्रलगायत आवश्यक सामग्री हुवानी गरेर सम्बन्धित स्थलमा पुर्‍याइसकेपछि अब उही मतदानको प्रक्रिया, मतगणना र परिणाम घोषणाबाहेक के काम बाँकी छ र ? थोरै अड्कन पनि समाधान गरिसकेका छौं । यसर्थ, लगभग निर्वाचन व्यवस्थापनको तयारी सम्पन्न भइसकेको छ । अब त्यसलाई प्रक्रियामा ढालेर परिणाम घोषणा गर्न मात्र बाँकी हो ।

अर्कै पनि चुनाव हुन्छ कि हुँदैन भन्ने संशय जनमानसमा देखिन्छ, यस विषयमा आयोगको भनाइ के छ ?

निर्वाचनको सन्दर्भमा भिन्नामासिना घटना हुन्छन् । यो स्वाभाविक हो । तर, सरकार र स्थानीय प्रशासनको सोच र समझदारी असाध्यै राम्रो छ । गौरको घटनामा त्यहाँको स्थानीयस्तरमा समन्वय र समझदारी गर्ने सहमति नै भयो । अब कुनै पनि घटनाले निर्वाचन बिथोल्दैन भन्ने मलाई लाग्दैन । अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा समेत नेपालको छवि उच्च बनाउन हामी लागिपरेका छौं । त्यसकारण निर्वाचनको विषयमा कुनै पनि संशय राख्नु जाति हुन । फेरि यस निर्वाचनको कुनै विकल्प पनि त छैन ।

दलीय सरकार हुँदा चुनाव गराउनु र अहिले फरक परिवेशमा नागरिक सरकारको पालामा चुनाव गराउँदा कस्तो अन्तर हुँदा रहेछ ?

दलीय सरकार हुँदा सत्तारूढ दलका केही आग्रह हुन्थे, जुन स्विकारुपर्ने अवस्था हुन्थ्यो । मेरो दलको यसलाई त्यसो गर्दै, उसलाई उसो गर्दै भनेर अलिकति दलीय सोचका शब्द आउँथे । निर्वाचन गर्ने प्रयोजनका लागि बनेको यो निर्दलीय सरकारको कुनै पनि विषयमा दबाव आउँदैन ।

भन्ने के हुन्छ भने निर्वाचन आयोगले यो भएन, यसो भएन भन्ने त निर्वाचनलाई गाह्रो हुन्छ भन्दा सबै काम छोडेर पहिलो प्राथमिकता आयोगलाई भएको छ । त्यसकारण सरकारबाट असाध्यै राम्रो सहयोग छ । कान्छे छोराको बाबाआमासँग भगडा गरेजस्तो खालको सम्बन्ध सरकारसँग आयोगको छ, अर्थात् आयोग पुलपुलिएको सन्तानजस्तो छ अहिले । मागेको र खोजेको कुरामा सरकारबाट पूर्ण सहयोग प्राप्त भएको छ । सरकारलाई अहिले दोष दिने ठाउँ छैन, बरु प्रशंसा नै गर्नुपर्छ ।

यो पटकको निर्वाचनमा आयोगले के-के फरक अभ्यास अपनाएको छ ?

फरक अभ्यासको कुरा गर्दा, पहिलो त हामीले बडो मितव्ययी निर्वाचन गराउँदै छौं । पहिला तपाईं सञ्चारकर्मीले नै निर्वाचनमा यति खर्च भयो, सामान खरिदमा यति भ्रष्टाचार भयो भन्नुहुन्थ्यो । यसपटक हामीले भण्डारणमा रहेका पुराने कागज र पुराना मतपेटिका टक्क्याएर रङगोण गरी चलायौं ।

खरिदमा हामीले सबै जि-टू-जी गरेका छौं । यसो गर्दा पैसा सरकारको खाताबाट सरकारकै खातामा गयो । प्रतिस्पर्धी पनि गरायौं, तर सरकारी संस्थाले नै न्यून प्रस्ताव गरेपछि हामीले सबै जि-टू-जी गर्‍यो । पहिला सबै केन्द्रीकृत थियो, सबै सामान केन्द्रबाट खरिद गरेर पठाउनुपर्ने । हामीले अहिले स्थानीयस्तरमा पाइने ३७ प्रकारका सामान स्थानीय बजारमै खरिद गरेर चलाउनुसु हुँ भनेर पैसा तलै पठाइदियौं । तिनले पनि जि-टू-जी गरिदिए । त्यसैले अहिले मितव्ययी निर्वाचन हुँदै छ । भविष्यमा पनि अहिलेको अभ्यासलाई तोड्न गाह्रो

हुन्छ । राज्यको एउटा अंग वा निकायमा बसेर एक चरणको धर्म निभाइदियो भने त्यसले रेखा कोर्छ, लामो समयसम्म थिति बस्छ ।

अर्को, निर्वाचनको मिति घोषणा भइसकेपछि मतदाता नामावली संकलन निषेध हुन्छ । तर, यसपटक एकपटकलाई भनेर हामीले आग्रह गरेर सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूबाट अत्यादेश घोषणा गराएर त्यसलाई सुचारु गरायौं ।

केही जेन-जी युवाले राष्ट्रिय परिचयपत्रमा दिएको बायोमेट्रिकलाई आधार मानेर मतदाता नामावली संकलन गर्दिनुसु भनेर आग्रह गर्नुभयो । हामीले कानुन हेर्‍यो । त्यो बाधा अड्काउ फुकाउलाई निर्वाचन आयोगले सन्ने रहेछ, अर्को कानुन ल्याउनुपर्ने रहेछ । यसपछि एकैचोटी हामीले राष्ट्रिय परिचयपत्रमा भएको बायोमेट्रिकलाई मतदाता परिचयपत्रमा जोडिदिन सहज गर्ने व्यवस्था गर्‍यो । यसबाट भन्दा १० लाखभन्दा बढी नयाँ मतदाता आए ।

चुनावको मुखमा १० लाख मतदाता थपिएको यस्तो घटना हाम्रो निर्वाचनको इतिहासमा थिएन । निर्वाचनबाट भड्किएका युवा शक्ति निर्वाचनप्रति कति आकर्षित रहेछन् भन्ने यसले देखायो ।

प्रवासमा रहेका र देशमै मतदानस्थलबाट टाढा कार्यस्थलमा रहेकाहरूले पनि मतदान गर्न पाउने व्यवस्था गर्न विगतदेखि नै उठ्दै आएको माग यो पटक पनि सम्बोधन हुन सकेन नि ।

विश्वमा निर्वाचनसम्बन्धी विश्लेषण गर्ने ठुला अन्तर्राष्ट्रिय संस्था छन् । तिनले पनि सम्बन्धित मुलुकमा भएको निर्वाचन स्वच्छ, निष्पक्ष र भयमुक्त वातावरणमा भएको छ भनिदिनुपर्छ । हामीले राम्रो गरेर मात्र हुँदैन । त्यस्ता अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाले के खोज्छन् भने जुन मितिमा निर्वाचन घोषणा हुन्छ, घोषणा भएपछि विधि र प्रविधि परिवर्तन गर्न पाउँदैन । यो अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता पनि हो । हामीले अहिले नै अन्तरप्रदेश, अन्तर्राज्यल्ला वा विदेशमा रहेका मतदातालाई मतदान गराएको भन्ने पनि त्यो संविधानबमोजिम प्रश्न खडा हुन्थ्यो । र, बढेर हुन पनि सक्थ्यो । परिणाम राम्रो आउने थिएन ।

अहिलेको ऐनले अन्तरप्रदेश, अन्तर्राज्यल्ला, विदेशमा रहेका नागरिकलाई मतदानमा सहभागी गराउने कुरा निषेध गर्छ । फेरि यति छोटो समयमा विधि र प्रविधि परिवर्तन गरेर अब यति सानो जनशक्तिले निर्वाचन गर्न सम्भव थिएन । अर्कोतिर तोकिएको मितिमा निर्वाचन नहुँदा मुलुक नै भड्कियो ।

कति संयमित हुनुपर्ने अवस्था छ । एकातिर हामीलाई अन्तर्राज्यल्ला, अन्तर प्रदेश र विदेशमा रहेका मतदाताको मत संकलन गर भन्ने दबाव, अर्कोतिर यो लागू भयो भने निर्वाचनमा भाग लिँदैनौं भन्ने दलहरूको अड्कौं । बाघ, बाख्रो, सिंह, बँदेल, जयघो, खरायोजस्ता विभिन्न प्रकृतिका सोच भएका मान्छेलाई एउटै राउन्ड टेबलमा ल्याएर डिनर खुवाउन त गाह्रो हुन्छ नि !

खाली आस मात्रै देखाइयो होइन ?

यो अहिलेको आस होइन । ऐनले नै दिइन त के गर्ने ? ऐन बनाउने काम निर्वाचन आयोगको त होइन ।

उसो भए विदेशमा रहेका नेपालीले मतदान गर्ने सपना अब कहिल्यै पनि पूरा हुँदैन ? अब आउने प्रतिनिधिले सुरुमै यो विषय बुझ्नुहुन्छ । निर्वाचनको माहोल सुष्टि गर्न यो-यो कुरा चाँहिन्छ भनेर सुर्खेदेखि नै लाग्नुहुन्छ । विदेशमा रहेका मतदाताको मत संकलन गर्न कति सम्भव हुन्छ, मुलुकको भ्रष्टाचारनले कति थ्याउँछ भन्ने कुरा बुझ्नुपर्छ ।

निर्वाचन शिक्षाको विषय पाठ्यक्रममै समावेश गर्नुपर्छ

सरकारबाट असाध्यै राम्रो सहयोग छ

प्रमुख आयुक्त र एकजना आयुक्त नहुँदैनमा असर परेको छैन



दलीय सरकार हुँदा सत्तारूढ दलका केही आग्रह हुन्थे, जुन स्विकारुपर्ने अवस्था हुन्थ्यो । मेरो दलको यसलाई त्यसो गर्दै, उसलाई उसो गर्दै भनेर अलिकति दलीय सोचका शब्द आउँथे । निर्वाचन गर्ने प्रयोजनका लागि बनेको यो निर्दलीय सरकारको कुनै पनि विषयमा दबाव छैन ।



हामीले बडो मितव्ययी निर्वाचन गराउँदै छौं । पहिला तपाईं सञ्चारकर्मीले नै निर्वाचनमा यति खर्च भयो, सामान खरिदमा यति भ्रष्टाचार भयो भन्नुहुन्थ्यो । यसपटक हामीले भण्डारणमा रहेका पुराने कागज र पुराना मतपेटिका टक्क्याएर रङगोण गरी चलायौं ।

आयोगले अढाई/तीन वर्षअघि नै बढाएको गृहकार्य सम्बोधन भए हामी त गरिहाल्छौं नि । यसबारे भएका थुप्रै अध्ययन प्रतिवेदन आयोगमा छन् ।

चूनाबमा सहभागी हुने कुरा अत्यन्त खर्चिलो हुँदै गएको छ । पैसा नहुनेले चुनाव लड्ने नसक्ने अवस्था छ । यो अवस्था कसरी सिर्जना भयो ? जनताको मन पो जित्ने हो त । धनले जितेर, प्रभावमा परेर मत लिने हो र !

तर, वास्तविकता तपाईंले भनेजस्तो सजिलो छैन नि !

हो, यसैलाई चिर्नुपर्छ । त्यसलाई परास्त गर्नुपर्छ ।

चूनाबी अभियानमा रहेका दल र उम्मेदवारको निगरानी आयोगले कसरी गरिरहेको छ ?

हामी निगरानी गर्छौं, गरिरहेका छौं । मेरो आग्रह छ, कहौं त्यस्तो दबाव र प्रभावमा परेर मतदानको प्रक्रियामा मान्छेलाई सामेल गराउन खोजिएको छ भने त्यसमा निर्वाचन आयोग शून्य सहनशील रहन्छ । अझ रकमको लेनदेनलगायत रकमी काम-कारोबारको सन्दर्भमा कुनै

सूचना आयो भने तपाईंहरूले पनि भनिदुनुहोला, हामी कठोर निर्णय गरेर उम्मेदवारी खारेजसम्म गर्छौं । यो हामीले सुर्खेदेखि भनिरहेका छौं ।

यसपालि दल र उम्मेदवारको खर्चका कटौती हुन्छ । टिसर्ट, ज्याकेट, भोला, जुतामार्फत चुनावी प्रचार गर्ने कार्य सबै निषेधित विषयभित्र पर्छन् । भोजभतेर गर्ने, पैसा बाँड्ने काम गर्दै नगर्नुसु भनेका छौं । गरे उम्मेदवारी नै खारेज हुन्छ । खर्च गरेको थाहा पायौं भने हामी कठोर हुनेपर्छ । निर्वाचन आयोग यस्तो वेलाका कठोर भयो भनेर उम्मेदवारले पनि केही भन्न पाउनुहुन्न । तर, विगतमा भन्दा दल, दलका कार्यकर्ता, प्रतिनिधि, सरोकारवाला, मतदाता र निर्वाचनसँग सरोकार राख्ने सबै पक्षको सोचचाहिँ अहिले परिवर्तन भएको छ ।

दल र उम्मेदवारको पारदर्शिताका लागि अलग्गै बैंक खाता खोल्ने अभ्यास आयोगले सुरु त गरेको छ, तर खुकुलो गरियो नि !

४ गते राति १२ बजेबाट आयोगले आचारसंहिता लागू गर्‍यो । खर्च गर्ने भनेको दलहरूले प्रचार गर्ने पाउने भएपछि हो । प्रचार अवधि भनेको ४-१८ गते हो । अहिले दल र उम्मेदवारले प्रचार गर्न पाउने अवधि छ । सबैभन्दा बढी खर्च हुने यही वेला हो । आचारसंहिता लागू भएको पूर्वसन्ध्यामा खाता खोलेर खातामार्फत मात्रै रकम सञ्चालन गर्नुसु भनेर आयोगले भनिदिने हो । पहिला ६ महिना अगाडि भनेर त्यसको अर्थ हुँदैन ।

तर, केही यस्ता उम्मेदवार आउनुभएको छ कि उहाँहरू मसँग बैंकमा खाता खोल्ने पैसा नै छैन कसरी खोलाँ भन्नुहुन्छ । यो विषय परिस्थितिमा विषम प्रवृत्तिका उम्मेदवार भएको हुनाले कसलाई चाहिँ निचोर्ने, कसलाई खुला

छाड्ने ? त्यसैले आयोगले त सबै उम्मेदवारसँग समन्वय गरेर के गर्दा निर्वाचन सम्पन्न हुन्छ भन्ने हिसाबमा अघि बढ्ने हो नि !

भनेको लचिलै भएर हेर्छ आयोगले ?

लचिलोभन्दा धेरै लचिलो होइन । खाता खोल्न पर्दैन भनेर खालको लचिलो होइन । खाता खोल्नेपर्छ । खाता नखोले कारबाही पनि होला । खाता खातामार्फत नै गर्नुसु, बैंकिङ च्यानलमार्फत नै गर्नुसु । खलतीबाट फुट भिक्नेर खर्च नगर्नुसु भनेर आयोगले भनेको छ । खाता खुलिदहेका छन् । सबै बाहिर नआएको होला । हामीले यसलाई कडाइका साथ लागेका छौं ।

आचारसंहिता उल्लंघनमा आयोगको कारबाही किन कमजोर देखिन्छ ?

आचारसंहिता उल्लंघन गर्नेलाई तुरुन्तै कारबाही गरेर बाटेमा गएर ठटाओसु भनेजस्तो गर्दिन्छन् । त्यो पनि होइन । भन्नु म त कानुनको विद्यार्थी । कसैलाई कुनै अभियोगको प्रस्ताव अथवा सजायको प्रस्ताव गरिन्छ भने उसलाई सुनुवाइको मौका दिनुपर्छ । उसको भनाइ आयोगले सुनेर निर्णय गर्ने हो । प्रतिक्रिया प्राप्त भइरहेका छन् । स्पष्टीकरण सोधिएकाहरूको भनाइ सुनिएको छ । २०/४० वटा फाइल निर्णय गर्ने निचोडमा पुगिसकेको छ । तर, हाम्रो कार्यव्यवस्थाले थ्याइरहेका छैनौं । एक-दुई दिनभित्र निर्णय गरेर सार्वजनिक गर्छौं ।

निर्वाचनको तयारीबिच आयोगले देशको पुरानो दल कांग्रेसको विवाद निरूपण गर्‍यो । आयोगलाई धम्की दिइएकोसम्मका विषय सुनिए, यसमा कस्ता चुनौती फैल्यो ?

धम्की त के आयो मलाई थाहा भएन । एउटा 'इस्यु' आयो, आयोगले निर्णय गर्‍यो, सिद्धियो । चुनौती मानियो भने सामान्य कुरामा पनि चुनौती हुन्छ । प्रणालीमा राखेर

अहिलेको ऐनले अन्तरप्रदेश, अन्तर्राज्यल्ला, विदेशमा रहेका नागरिकलाई मतदानमा सहभागी गराउने कुरा निषेध गर्छ । फेरि यति छोटो समयमा विधि र प्रविधि परिवर्तन गरेर अब यति सानो जनशक्तिले निर्वाचन गर्न सम्भव थिएन ।

निर्णय गरियो भने कुनै पनि विषयमा चुनौती भन्ने नै हुँदैन । भन्न त के-के भन्छन् नि ! भनेका सबै कुरा सुनेर साध्य हुँदैन । हामीले पहिला संविधान हेर्छौं, ऐन, कानुन हेरेर के गर्नुहुन्छ, के हुँदैन बुझेर आवश्यक निर्णय गर्छौं ।

अहिले मौसमी चुनौतीको विषय पनि आइरहेको छ । खासगरी, हिमाली क्षेत्रमा हिमपातको सम्भावनाबिच मतदानको व्यवस्थापनको तयारी कसरी भइरहेको छ ?

मौसमको सन्दर्भमा थुप्रै ठाउँबाट प्रश्न उठेकाले हामीले जल तथा मौसम विज्ञान विभागलाई सोध्यौं । फागुन २१ को मौसमका विषयमा आयोगमै विभागसँग लामै छलफल भयो । ट्याक्के विश्लेषणचाहिँ १५/१६ गते दिन्छौं भन्नुभएको छ । अहिलेसम्मको विश्लेषणमा निर्वाचन हुने साताभर नेपालमा मौसम सफा रहने कुरा विभागले भनेको छ । एक थोपा पानी पर्दैन, हिउँ त परे जाओसु ।

रुजजस्ता मुलुकमा बाक्लो हिउँ पर्दाको अवस्थामा निर्वाचन भएको छु, त्यो हामीले हेरेर पनि आएका छौं । परेपछि मान्छेले गर्छ । उच्च हिमाली क्षेत्रमा हिउँदमा तल भरेकालाई निर्वाचनमा सहभागी गराउने उपाय पनि छन् । त्यस भेगका मानिस 'ब्लक'मै तल आएर बस्छन् । यदि त्यस्तो ब्लकमा बसेको अवस्था छ, भने मतदाता जहाँ बस्छन्, त्यहीँ मतदान केन्द्र कायम गरेर त्यहीँबाट हामी निर्वाचन गराउँछौं ।

हिमाली क्षेत्रमा मौसमले साथ नदिएको अवस्थामा विकल्पचाहिँ आयोगले के सोचेको छ ?

साथ दिएन भने त्यही वेला विकल्प सोचौला । अहिलेसम्मको अवस्थामा साथ दिने देखिएको छ ।

आयोगका लागि काम गर्न कानुन अपर्याप्त, अस्पष्ट र कतिपय असामयिक देखिन्छ । सामाजिक सञ्जाल, 'टिष्ट' लिच (ट्रान्जान्त्य अभिव्यक्ति) 'देबि' 'एवाइ' दुर्बल्योगसम्मका विषय सम्बोधन गर्ने कानुनी फ्रेमवर्क छैन । यहाँको नजरमा आयोगका लागि नीतिगत रूपमा सुधार गर्नुपर्ने विषय के-के छन् ?

स्रोत, साधन, शक्ति, विधि र प्रविधि । यी पाँच सम्बोधन गर्नुपर्ने विषय छन् । यी विषय सम्बोधन भए आयोगले जस्तो प्रक्रियाबाट पनि निर्वाचन गर्न सक्छ । यो पूरा दायित्व सरकारको हो । निर्वाचन आयोगलाई पाँचै वर्ष सक्रिय राख्नुपर्‍यो । पाँच विषय प्रचुर मात्रामा उपलब्ध गराइदिनुपर्‍यो । स्रोतसाधनविहीन बनाएर राम्रो काम हुन सक्दैन । सरकारले आवश्यक क्रोतसाधन उपलब्ध गराइदिनुपर्‍यो, सक्षम ब्यक्तिको समूह राखिदिनुपर्‍यो । काम हुन्छ ।

निर्वाचनमा स्वच्छ ब्यक्तिले मात्र प्रतिस्पर्धा हुने गराउनुपर्छ । उच्च मनोबलसाथ स्वच्छ ब्यक्ति निर्वाचनमा सहभागी हुने वातावरण बनाउनुपर्छ भनेर आयोगले सुर्खेदेखि कराउँदै गयो भने नकारात्मक सोच भएका ब्यक्ति उम्मेदवार हुने होक्कन्छन् । यस विषयमा पनि नीतिगत रूपमा निर्णय गर्नु आवश्यक हुन्छ ।

निर्वाचन आयोगमा अहिले मुख्य पदाधिकारी प्रमुख आयुक्त र एकजना आयुक्त रिक्त छ, त्यो नहुँदा अस्पष्टता छन् कि छैनन् ?

निर्वाचन आयोग संवैधानिक संस्था हो । संस्थामा प्रमुख र उपप्रमुखले खासै अर्थ राख्दैन । त्यहाँभित्र नेतृत्व गर्ने ब्यक्तित्व कस्तो छ, उसको प्रवृत्ति कस्तो छ ? त्यो आफैँ डुबेको छ कि, छिन्को छ कि, भिजेको छ कि, लोभो छ कि, पापी छ कि, अपराधी छ कि, अथवा स्वच्छ ब्यक्तित्व भएको ब्यक्ति छ । म त भन्नु धेरै मान्छे हुँदैन त्यहाँ काम हुने होइन । धेरै मान्छेको बिचमा एउटा स्वच्छ नीतिको छलफल भयो भनेदेखि त्यो नीति लागू नहुन पनि सक्छ ।

निर्वाचन आयोग चुनावको मिति घोषणा भएपछि मात्र ताले प्रवृत्ति छ । निरन्तर हुनुपर्ने मतदाता शिक्षा अन्तिम १५ दिनमै सकाइन्छ । यस प्रवृत्तिको सुधार किन यति गाह्रो भएको हो ?

विधि र प्रविधि छ । एकैचोटी परिवर्तन हुन गाह्रो हुन्छ । सबै कुरा समयक्रमअनुसार परिवर्तन हुँदै जान्छ । जहाँसम्म निर्वाचन शिक्षाको विषय छ, त्यो पाठ्यक्रममै समावेश गर्नुपर्छ । विद्यालय, विश्वविद्यालयको पाठ्यक्रममा सुर्खेदेखि नै राखिदियो भने मतदाता सुबुद्धे त्यसमा जानकार हुन्छन् । चुनावअघि एकैचोटी देखाएर हुँदैन ।

आयोगले आगामी दुई वर्षभित्रै दुईवटा चुनाव गराउनुपर्नेछ । त्यसका लागि आजदेखि गर्नुपर्ने काम के-के छन् ?

यसको तयारी अहिलेबाटै सुरु गर्नुपर्छ । निर्वाचन आयोगले निरन्तर कार्यसम्पादन गरिरहनुपर्छ । विश्वमा के-के छ, के भइरहेको छ अभ्यास गरिरहनुपर्छ । आवश्यक सुधारमा लागिपरेनुपर्छ । निर्वाचन आयोग सरकारको प्राथमिकतामा पनि हुनुपर्छ । र, मुख्यतः आयोगमा असल पात्र चाहिन्छ ।

निर्वाचन आयोगको प्रमुखको जिम्मेवारीमा रहेका हिसाबले आसन्न निर्वाचनमा दल, उम्मेदवार, मतदाता र सरोकारवालालाई तपाईंको सन्देश के छ ?

यो निर्विकल्प निर्वाचनमा सबैले स्वच्छ, निष्पक्ष, भयरहित तथा दबाव र प्रभावमा नपरी मतदान गर्ौं । तपाईंले दिएको मत प्रतिनिधिले यति राम्रो सदुपयोग गर्दोस् कि उसले गरेको कार्यसम्पादनबाट कहिल्यै पनि तपाईं असन्तुष्ट हुने ठाउँ नै नबनोस् । त्यसैले एकदम ढुक भएर दबाव र प्रभावमा नपरी मतदान गर्नुसु, असल प्रतिनिधि छानुसु । असल पात्र छानियो भने मात्रै राम्रो संस्कार विकासमा सहयोग पुग्छ । राम्रो संस्कारविना सुशासन सम्भव हुँदैन । त्यसकारण सबै सरोकारवालालाई निर्विकल्प निर्वाचनमा भाग लिने म आग्रह गर्छु ।

पुसमा एक खर्बले कर्जा बढ्दा माघमा भने एक अर्ब मात्रै

फागुनको पहिलो सातासम्म कुल कर्जा रकम ५१ खर्ब ६६ अर्ब पुगेको छ भने निक्षेप ६९ खर्ब ८१ अर्ब रुपैयाँ पुगेको छ



नयाँ पत्रिका

चालू आर्थिक वर्षको पुस एक महिनामै एक खर्ब पाँच अर्ब रुपैयाँले कर्जा प्रवाह वृद्धि हुँदा माघमा भने एक अर्ब रुपैयाँले मात्रै कर्जा बढेको छ। वाणिज्य बैकहरूको कर्जा-निक्षेपसम्बन्धी तथ्यांकले माघमा न्यून कर्जा प्रवाह देखिएको हो। नेपाल बैकर्स संघको तथ्यांकअनुसार कर्जा बढ्योता रकम (आउटस्ट्यान्डिङ)का आधारमा यस्तो देखिएको हो।

नेपाल बैकर्स संघका अनुसार पुस मसान्तसम्म वाणिज्य बैकहरूको कुल कर्जा प्रवाह ५१ खर्ब ५७ अर्ब थियो। सो कर्जा रकम माघ मसान्तसम्म आउँदा बढेर ५१ खर्ब ५८ अर्ब पुगेको छ। फागुनको पहिलो साता भने त्यो थप आठ अर्ब रुपैयाँले बढेर ५१ खर्ब ६६ अर्ब रुपैयाँ पुगेको छ। गत पुसमा कर्जा प्रवाह एक खर्ब पाँच अर्बले बढेको थियो। तर, माघ र फागुन पहिलो साता कर्जा प्रवाह न्यून छ। पहिलो समय कर्जाको माग न्यून हुँदा यस्तो अवस्था आएको बैकहरू बताउँछन्। पुसमा कर्जा माग हुने सिजन पनि भएको बताउँदै उक्त बैकहरूले माघपछि कर्जाको माग नभएको बताए।

चुनावसम्म पर्ख र हेरको अवस्थामा बैकहरू

नयाँ कर्जा प्रवाहको विषयमा बैकहरू चुनावसम्म पर्ख र हेरको अवस्थामा छन्। औद्योगिक क्षेत्रबाट पनि कर्जाको माग छैन। चुनावपछि कर्जाको माग बढ्ने अपेक्षा रहेको एभरेष्ट बैकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

सुदेश खालिङले बताए। 'चुनावपछि बन्ने नयाँ सरकारले लिन सक्ने नीतिलागायतका कारण कर्जाको माग बढ्ने अपेक्षा छ,' उनले भने।

सात महिनामा एक खर्ब ८३ अर्बले बढ्यो कर्जा

चालू आवको सात महिनामा कर्जा प्रवाह एक खर्ब ८३ अर्ब रुपैयाँले बढेको छ। गत असार मसान्तसम्म वाणिज्य बैकहरूको कर्जा प्रवाह ४९ खर्ब ७५ अर्ब रुपैयाँ थियो। साउनमा त्यो ११ अर्ब रुपैयाँले घटेको थियो। त्यसपछि भदौमा ४३ अर्ब ४१ करोड रुपैयाँ र असोजमा ४१ अर्ब रुपैयाँले बढेको कर्जा प्रवाह कात्तिकमा भने २२ अर्ब घटेको थियो। त्यसपछि मंसिरमा २७ अर्ब रुपैयाँले कर्जा प्रवाह बढेको देखिन्छ। गत पुसमा भने एकैपटक एक खर्ब पाँच अर्बले कर्जा प्रवाह बढेको थियो। माघमा एक अर्ब रुपैयाँले बढेको छ। यसरी माघसम्म आउँदा कर्जा प्रवाह ५१ खर्ब ५८ अर्ब रुपैयाँ पुगेको छ। फागुन पहिलो साता भने यो आठ अर्ब रुपैयाँले बढेर ५१ खर्ब ६६ अर्ब रुपैयाँ पुगेको छ।

कुन महिना कति बढ्यो कर्जा प्रवाह ?

साउन	११ अर्ब ऋणात्मक
भदौ	४३ अर्ब
असोज	४१ अर्ब
कात्तिक	२२ अर्ब ऋणात्मक
मंसिर	२७ अर्ब
पुस	१ खर्ब ५ अर्ब
माघ	१ अर्ब

फागुन पहिलो साता वाणिज्य बैकमा थपियो २७ अर्ब निक्षेप

फागुन पहिलो साता (१-८ गते) वाणिज्य बैकहरूमा २७ अर्ब निक्षेप थपिएको छ। गत माघमा वाणिज्य बैकहरूमा १० अर्ब निक्षेप थपिएको थियो। फागुनको पहिलो साता भने २७ अर्बले थपिएको छ। गत पुस मसान्त वाणिज्य बैकहरूमा ६९ खर्ब ४४ अर्ब रुपैयाँ निक्षेप थियो। त्यो माघ मसान्तमा ६९ खर्ब ५४ अर्ब रुपैयाँ र फागुनमा ६९ खर्ब ८१ अर्ब रुपैयाँ पुगेको छ।

नेपाललाई 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिर निकाल्न दलहरूका कस्ता छन् योजना ?

अधिकांश दलले उच्चपदस्थको सम्पत्ति छानबिन, भ्रष्टाचार अन्त्य, सुशासन र पारदर्शिताको वाचा गर्दै देशलाई 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिर निकाल्ने घोषणा गरेका छन्, तर कार्यान्वयनमा आशंका

कृष्ण रिजाल/नयाँ पत्रिका

२१ फागुनमा हुने निर्वाचनमा होमिएका मुख्य दलले नेपाललाई सम्पत्ति शुद्धीकरणको 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिर निकाल्ने योजनालाई आफू ना घोषणापत्रमा प्राथमिकतामा दिएका छन्। तर, दलहरूका विगतका अभ्यास र नजिरले उनीहरूका घोषणापत्रअनुसार काम हुनेमा सरोकारवाला विश्वस्त देखिंदैनन्।

नेपाल सम्पत्ति शुद्धीकरणको 'ग्रे लिस्ट'मा परेको एक वर्ष बितिसकेको छ। 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिर निस्कन सरकारले गरेको तयारी पर्याप्त नभएको भन्दै सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाले सजग गराउँदै आएको छ। २१ फागुनको निर्वाचनपछि बन्ने नयाँ सरकारले 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिर निस्कन विशेष पहल गर्नुपर्ने देखिन्छ। दलहरूले आफूना घोषणापत्रमा 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिरिने विषयलाई प्राथमिकता दिएको विषय सकारात्मक भए पनि विश्वस्त हुने अवस्था नरहेको अर्थशास्त्री डा. चन्द्रमणि अधिकारीले बताए। 'ग्रे लिस्ट'बाट कहिलेसम्म र कसरी निस्कने भन्ने स्पष्ट खाका नदेखिएका कारण घोषणापत्र विश्वसनीय नदेखिएको उनको भनाइ छ। 'विगत तीन-चार चुनावका घोषणापत्रमा भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलता भनिएका छन्, तर भ्रष्टाचार भन्नु-भन्नु बढेको छ,' उनले भने, 'घोषणा र भाषणभन्दा पनि कार्यशैली र व्यवहार महत्त्वपूर्ण हो।'



गर्नुपर्ने व्यवस्था गर्नेजस्ता विषयलाई प्राथमिकताका साथ आफूना घोषणापत्रमा उल्लेख गरेका छन्। दलहरूले सुशासन र पारदर्शिताको नारा राखेका छन्, भ्रष्टाचार तथा अनियमितता रोक्ने घोषणा गरेका छन्। नियम-कानून सुधार र त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन

सुशासन र पारदर्शिताको विषयमा उल्लेख गरेको भए पनि सम्पत्ति शुद्धीकरणको 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिर निस्कने विषयमा मौन छन्।

एमालेले वित्तीय कारोबारमा पारदर्शिता र जवाफदेहिता कायम गरी देशलाई 'ग्रे लिस्ट'बाट

निकाल्ने र अन्तर्राष्ट्रिय कारोबारमा कालोसूचीमा पर्नबाट रोक्ने घोषणा गरेको छ।

नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा)को घोषणापत्रमा 'देशलाई खैरोसूची (ग्रे लिस्ट)बाट निकाल्न समयबद्ध कार्ययोजना कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ' उल्लेख छ। तर, के-के गर्ने भन्ने विषयमा भने नेकपाको घोषणापत्र मौन छ। काग्रेसले 'ग्रे लिस्ट'बाट मुक्त गर्ने संकल्प गरेको छ।

'कानूनको संशोधन, संस्थागत सुधार र कार्यान्वयनमा देखाएका समस्याको समाधान गरी एक वर्षभित्र नेपाललाई 'ग्रे लिस्ट'बाट मुक्त गर्छौं,' काग्रेसको घोषणापत्रमा उल्लेख छ, 'नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रिय 'ग्रे-लिस्ट'को जोखिमबाट बाहिर निकाल्न र मुलुकको वित्तीय प्रतिष्ठा जोगाउन यसलाई राष्ट्रिय प्राथमिकताको एजेन्डाका रूपमा अगाडि बढाउँछौं।' काग्रेसले 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिरिने कार्ययोजनासमेत उल्लेख गरेको छ। सरकार

ग्रे लिस्टबाट बाहिर निकाल्ने आधार भाषण र घोषणा होइन, कार्यशैली र व्यवहार हो

डा. चन्द्रमणि अधिकारी अर्थशास्त्री

ग्रे लिस्टबाट बाहिर आउने मुख्य आधार भनेकै सुशासन र पारदर्शिता हो। यदि देशमा सुशासन छ, पारदर्शिता छ, नियम-कानून समान र प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन्छ भने हामी ग्रे लिस्टबाट सजिलै बाहिर निस्कन सक्छौं। दलहरूले घोषणापत्रमा लेखेर वा भाषण गरेर सुशासन आउने होइन। कार्यशैली र व्यवहारमा परिवर्तन नहुँदासम्म हामी विभिन्न खाले नकारात्मक लिस्टमा परिरहन्छौं।

सरकारले अहिले नगद कारोबारको सीमा १० लाखबाट घटाएर पाँच लाखमा फिर्ता गरेको छ, यो भनेको खुदे कुरा हो। संस्थागत सुधार, भ्रष्टाचार न्यूनीकरणलाई बेवास्ता गरेर मसिना कुरामा लागेर जनतालाई च्यापेको छ, यो ठीक होइन। तुला-तुला काण्डको छानबिनबाट सुरु गर्नुपर्छ, अनि बल्ल रिजल्ट आउँछ। सुशासनकै लागि यत्रो विद्रोह भएको छ, आगामी दिनमा राजनीति, उच्चपदस्थ र तुला उद्योगी-व्यवसायीका व्यवहार र कार्यशैलीमा सुधार आउने विश्वास गरौं।

गठन भएको एक वर्षभित्रै सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणलागायतका कानूनलाई अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डबमोजिम परिमार्जन गरी हुदातकाला साथ कार्यान्वयन गर्ने, वित्तीय अपराध र अवैध धनलाई वैध बनाउने प्रयासविरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति लिँदै शंकास्पद कारोबारको सूक्ष्म निगरानी गरी अवैध वित्तीय गतिविधिलाई पूर्ण रूपमा नियन्त्रण गर्ने तथा राष्ट्र बैकको वित्तीय जानकारी इकाइ र सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागलाई हस्तक्षेपमुक्त, शक्तिशाली र स्रोत-साधनसम्पन्न बनाउने काग्रेसको घोषणापत्रमा उल्लेख छ।

राप्रपाले नेपाललाई 'ग्रे लिस्ट'बाट मुक्त गर्ने वित्तीय पारदर्शिता, मनी लाउन्डरिङ नियन्त्रण, अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डअनुसार नियामक सुधार तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्ने घोषणा गरेको छ। राप्रपाले 'अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक मान्यता एवम् देशको परिस्थिति र आवश्यकतालाई दुर्घटित गर्दै विद्यमान सम्पत्ति शुद्धीकरण ऐनमा सुधार ल्याइने'समेत उल्लेख गरेको छ।

GREEN HOME INTEREST RATE STARTING FROM

LOAN 6.07% p.a.

FOR SUSTAINABLE LIVING!

Global IME Bank GLOBAL CONNECT

Call Us: +977-1-59721597

गर्ने उद्घोष गरेका छन्। सारमा 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिर निकाल्ने उपाय यिनै हुन्। दलहरूले सुशासन तथा पारदर्शिता कायम गर्दै भ्रष्टाचार रोक्न सके 'ग्रे लिस्ट'बाट बाहिर निस्कन सकिने जानकारी बढाउँछन्। आफूना घोषणापत्रमा नेपाली काग्रेस, नेकपा एमाले, नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा) र राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा)ले 'ग्रे लिस्ट'लाई समेटेका छन्। रास्वपा, जसपालागायत दलले भने सम्पत्ति छानबिन तथा अवैध सम्पत्ति जफत, भ्रष्टाचारको अन्त्य,

हिमपातसँगै पाथीभरा क्षेत्रमा पर्यटकको रमभ्रम

ताप्लेजुङमा केशवप्रसाद भट्टराई

ताप्लेजुङको चिया पसलदेखि गाउँका चौरामा चुनावको चर्चा चलिरहेका उच्च हिमाली भेग भने यो माहोलेबाट निकै टाढा छ। उच्च क्षेत्रमा हिमपात भएसँगै पर्यटकको चहलपहल प्रमुख विषय बनेको छ। सेताम्य बनेको पाथीभरा क्षेत्रमा पुगे आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकका कारण स्थानीय होटल व्यवसायी पाहुना सत्कारमा बस्न थाले। पाथीभराको माथिल्लो फेदीमा होटल व्यवसाय गर्ने सीता भट्टराई काकीले चुनावी माहोलेले यो क्षेत्रलाई नछोएको बताइन्। 'हामीलाई यहाँ चुनाव लागेको जस्तो अनुभूति नै हुँदैन,' एक स्थानीय व्यवसायी भन्छन्, 'हिउँ परेपछि पाहुना बढेका छन्, सेवा गर्ने फुर्सद छैन।' स्थानीयका अनुसार उच्च हिमाली क्षेत्रमा बसोवास कम र व्यावसायिक गतिविधि बढी भएकोले राजनीतिक दलको ध्यान पुग्न सकेको छैन।

यसैबिच मौसम अनुकूल बनेपछि पाथीभरा क्षेत्रमा पर्यटक आगमन बढेको छ। चीन, भारत, मलेसियालागायत मुलुकका पर्यटकसँगै नेपाली तीर्थयात्री पनि हिमदृश्य अवलोकन गर्न पुगेका छन्। हिमपातपछि पहाडी मार्ग सेताम्य बने पनि जोखिम भने कम रहेको व्यवसायीहरू बताउँछन्। स्थानीयका अनुसार हिमाली जीवन आफ्नै लयमा आँध बढिरहेको छ।



बर्दघाट लगानी फोरम सम्पन्न साना उद्योग प्रवर्द्धन गर्न उद्योगीको माग

नयाँ पत्रिका

नवलपरासीको बर्दघाटमा साना तथा मझौला उद्योग स्थापना गर्ने गरी औद्योगिक ग्राम विकास गर्नुपर्नेमा उद्योगी-व्यवसायीले जोड दिएका छन्। नेपाल उद्योग परिसंघको आयोजना तथा बर्दघाट उद्योग वाणिज्य संघ, उद्योग व्यापार संघ बर्दघाट र नेपाल उद्योग परिसंघ युवा उद्यमी मञ्चको सहआयोजनामा बर्दघाटमा आयोजित अन्तर्क्रियामा लगानीकर्ताले 'बर्दघाट एसएमई भिलेज' नै समुन्नत नवलपरासीको आधार बन्न सक्नेतर्फ ध्यानकर्षण गराएका हुन्।

प्रसिध्दका कार्यवाहक अध्यक्ष निर्वाण चौधरीले बर्दघाट एसएमई ग्राममार्फत यस क्षेत्रमा साना तथा मझौला उद्योगलाई प्रवर्द्धन गर्न सकिने बताए। उद्योग स्थापना गर्दा लाग्ने लगानीमध्ये एकतिहाइ जग्गामा खर्च गर्नुपर्ने बाध्यता रहेकाले औद्योगिक ग्रामको विकास आवश्यक रहेकोमा उनले जोड दिए। सरकारका पूर्वसचिव अर्जुन पोखरेलले एक पालिका एक औद्योगिक ग्राम अवधारणाअनुसार बर्दघाट एसएमई भिलेज अगाडि

बढाइएको बताए। नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका निवर्तमान अध्यक्ष शेखर गोल्छाले उद्योग ग्रामले औद्योगिकीकरणमा टेवा दिने बताए। नेपाल उद्योग परिसंघका पूर्वअध्यक्ष विष्णुकुमार अग्रवालले बंगलादेश, भारतले सफल रूपमा औद्योगिक पार्क सञ्चालन गरिरहेको र उनीहरूको अर्थतन्त्रमा योगदान दिएको उल्लेख गर्दै नेपालले पनि अन्य देशले जस्तै सुविधा दिएर औद्योगिक पार्क-ग्राम सफल बनाइनुपर्ने बताए। यसै, नेपाल उद्योग परिसंघका उपाध्यक्ष रोहित गुप्ताले स्थानीयको सहयोगका कारण एक वर्षभित्रै आफूले बर्दघाटमा कजरिया टायल उद्योग स्थापना गर्न सफल भएको बताए।

बर्दघाट उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष लेखनाथ न्यौपानेले साना उद्योगहरूको प्रवर्द्धनका लागि औद्योगिक ग्राम आवश्यक रहेको बताए। उनले स्थानीय उत्पादनसँगै राष्ट्रियस्तरमा स्थापित उद्योगहरूले यस क्षेत्रमा उद्योग स्थापना गर्ने विश्वास व्यक्त गरे। उद्योग व्यापार संघ बर्दघाटका उपाध्यक्ष लीलाहारि पौडेलले बर्दघाटको भौगोलिक पहुँच उद्योग स्थापनाका लागि महत्त्वपूर्ण रहेको बताए।

डिजेल र पेट्रोल भण्डारण डिपो निर्माण गरिने

सुर्खेत / कर्णाली प्रदेशस्तरीय डिजेल र पेट्रोलको भण्डारण डिपो सुर्खेतमा बनाइने भएको छ। नेपाल आयल निगमले कर्णाली प्रदेशको कार्यालय सुर्खेतपरिसरभित्रै करिब १४ करोड लागतमा प्रदेशस्तरीय डिपो बनाउने गरी बोलपत्र आह्वान गरेको हो। ०८४ सालभित्र डिपो निर्माण गरिसकेने गरी टेन्डर आह्वान भएको निगम कर्णाली प्रदेशस्तरीय कार्यालयका वरिष्ठ सहायक माधवप्रसाद भट्टले बताए। 'अहिले सुर्खेतमा हवाई इन्धन र मट्टीतेल मौज्जात राख्ने डिपो भए पनि डिजेल र पेट्रोल भण्डारण गर्ने डिपो छैन,' उनले भने, 'जसका कारण नेपालजन्जबाट ट्यांकीमा ल्याएर सोही दिन नै डिलरलाई बिक्री गर्नुपर्ने अवस्था छ।'

अहिले कार्यालयमा मट्टीतेल ४५ हजार लिटर र हवाई इन्धन ६० हजार लिटर मात्रै भण्डारण हुने गरेको छ। प्रस्तावित इन्धन भण्डारण डिपोमा दुई लाख ८० हजार लिटर डिजेल र एक लाख ४० हजार लिटर पेट्रोल भण्डारण हुने भन्ने बताए। अहिले कार्यालयपरिसर रहेको एक विद्या क्षेत्रफलभित्रै नयाँ डिपो बनाउने तयारी रहेको उनले जानकारी दिए।

Government of Nepal
Ministry of Physical Infrastructure and Transport
Department of Roads
Planning and Monitoring Branch
HMIS-ICT Section
Chakapat, Lalitpur

Date of publication: 2082-11-15 BS (2026-02-27 AD)

Notice of Intent to Award the Contract

This is to notify all concerned bidders that it is our intention to award the following Bid Price for "Supply, Delivery and Installation of Enterprise Network Firewall for IDMC, DOR & DRC and Server for DRC." as per provision of Public Procurement Act, 2063 Clause 27 (2) and Clause 47.

S. No.	Contract No.	Name of Responsive Bidder	Lowest Evaluated Bid Price (including VAT)
1	DORHMIS-ICT/33701167/NCB-G/082/83-01-RE	Subhashree Technologies Pvt. Ltd., Bhaishapati, Lalitpur	Rs. 1,09,50,858.25/-

Section Chief

INVITATION FOR SEALED BIDS

Re:Published Date: 2082/11/15

MUKTINATH BIKAS BANK LTD. (The Bank), its Central office at Lazimpat, Kathmandu invites sealed bids from eligible registered bidders for Supply of the followings:

Details about the Project:

- Invitation for Bids No:024/MBBL/NCB/082-83
1.1 Project Name: Printing and Supply of 10,000.00 Unit of Table Calendar.

Terms & Conditions

- Bidding Process is Single Stage Single Envelope procedures where bidders are required to submit single sealed envelopes with files of technical detail and financial detail for the bid.
- The request for proposal (RFP) documents and TOR with details can be obtained from General Services Department upon payment of a non-refundable fee of Nrs. 1,000.00 in the account mentioned below:
 - Account Number.: 013-94901701021
 - Account Name: Bid Application Fee
 - Name of the Bank: Muktinath Bikas Bank Limited
- Sealed bids must be submitted to the office of the Muktinath Bikas Bank Limited, General Service Department Lazimpat Kathmandu, before Office Hour on the 7th day of publication of the notice. The bid must have the validity of 60 days.
- The bids will be opened in the presence of Bidders' representatives who choose to attend on the 8th day of bid re:publication notice at the office of the Muktinath Bikas Bank, Lazimpat, Kathmandu. In case such a date falls on government holiday, then the next working day shall be considered as the last date.
- The Bank reserves the right to accept or reject, completely or partially any or all the bids without assigning any reasons, whatsoever.

नेपाल राष्ट्र बैकबाट 'भ' वर्गको इजाजतपत्र प्राप्त राष्ट्रिय स्तरको विकास बैक

मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.
MUKTINATH BIKAS BANK LTD.

For details: General Services Department, 1st Floor, Central Office, Lazimpat Kathmandu Nepal, Tel.: 01-5970887
Toll Free No: 16600149999, E-mail: info@muktinathbank.com.np, Web: www.muktinathbank.com.np

जगत बैकमा शेर्पा, बैक जगतमा ज्ञान पर्यट

नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा बैंक ४९औं वर्षमा

वार्षिकोत्सवका अवसरमा रक्तदान तथा '३ आर सुन्दर संसार' चित्रकथा सार्वजनिक

काठमाडौं/ नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा बैंक (एनआइएमबी) लिमिटेड ४९औं वर्षमा प्रवेश गरेको छ। वार्षिकोत्सवका अवसरमा बैंकले नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसँगको सहकार्यमा रक्तदान कार्यक्रम गरेको छ। रक्तदानका साथै बैंकले '३ आर सुन्दर संसार' नामक चित्रकथा पुस्तक सार्वजनिक गरेको छ। आफ्नो वार्षिकोत्सवको अवसर पारी विगत आठ वर्षदेखि वित्तीय साक्षरतामा आधारित चित्र पुस्तकहरू प्रकाशन गर्दै आएको छ। यो चित्रकथा



वातावरणीय प्रदूषण, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र ग्लोबल वार्मिङजस्ता विषयलाई समेटेटी सरल, रमाइलो र ज्ञानवर्द्धक शैलीमा प्रस्तुत गर्ने जमक गरेको

यो पुस्तक प्रकाशित गरेको हो। बैंकका अध्यक्ष पृथ्वीबहादुर पाँडले बैंकको सफल यात्रामा साथ दिने सबैप्रति कृतज्ञता व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा अझ पारदर्शी, जिम्मेवार र नवप्रवर्तनमुखी बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने प्रतिबद्धता जनाए। यसैगरी, बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्योतिप्रकाश पाण्डेले डिजिटल रूपान्तरणलाई तीव्रता दिँदै ग्राहक अनुभवलाई अझ सरल, सुरक्षित र प्रभावकारी बनाउने दिशामा बैंक अग्रसर रहने बताए।

एसबिआई बैंकले दियो मधेशका विद्यालयलाई शैक्षिक सामग्री



काठमाडौं/ नेपाल एसबिआई बैंकले मधेश प्रदेशमा सामाजिक उत्तरदायित्वकार्यक्रमअन्तर्गत विभिन्न विद्यालयलाई शैक्षिक सामग्री वितरण गरेको छ। बैंकले बाराको जितपुरसिमरास्थित आदर्श आधारभूत विद्यालय, सर्लाहीको हरिवनस्थित जनता प्राथमिक विद्यालय, सप्तरीको राजगढ र राजविराजस्थित जनता माध्यमिक विद्यालय, बेल्ही चपेना तथा बौद्धिक अपांगता विद्यालय र रौतहटको चन्द्रपुरस्थित दलित जनजागरण आधारभूत विद्यालयलाई सहयोग गरेको हो।

बैंकले विद्यार्थीलाई सहयोग पुर्याउने उद्देश्यसहित हवाईट बोर्ड, कुर्सी, स्टिल दराज, ऑफिस टेबुल, विद्यालय पोसाक, स्कुल ब्याग र अन्य शैक्षिक तथा खेलकुद सामग्री प्रदान गरेको जनाएको छ। यस किसिमको पहलले विद्यालयको शैक्षिक वातावरण प्रभावकारी हुनुका साथै विद्यार्थीको पठनपाठनामा थप सहजता ल्याउने बैंकले विश्वास लिएको छ। यस कार्यक्रमबाट गरिब तथा विपनवर्गका आठ सयभन्दा बढी विद्यार्थी लाभान्वित भएको बैंकको भनाइ छ।

साम्बालाई डोभको १५ लाख सहयोग



अवरोधलाई पुनरागमनामा रूपान्तरण गर्ने डोभको साथ र प्रतिबद्धताको प्रतीक हो, कम्पनीले भनेको छ। चोटले खेलाडीलाई मैदानबाट टाढा राख्न सक्ने, तर त्यसले उनीभित्रको साहसलाई जगाउने कम्पनीले उल्लेख गरेको छ।

काठमाडौं/ युनिभरसल नेपाल लिमिटेडअन्तर्गतको डोभले नेपाली राष्ट्रिय महिला फुटबल टिमको कप्तान सावित्रा भण्डारी 'साम्बा'को उपचारका लागि १५ लाख रूपैयाँ सहयोग गरेको छ। युँडाको चोटबाट गुज्रिएको साम्बाको उपचार तथा पुनर्स्थापनाका लागि यो सहयोग गरेको हो। 'यो सहयोग उल्लेख यस

प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय
मदन भण्डारी अस्पताल तथा ट्रमा सेन्टर
बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयको सूचना
मिति : २०८२/११/१५

यस कार्यालयबाट मिति २०८२/०९/०६ गते राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित बोलपत्र आव्हानको सूचना अनुसार दर्ता हुन आएका बोलपत्रहरूको मूल्यांकन गर्दा तपशिल बमोजिमका बोलपत्रहरू न्यूनतम मूल्यांकित सारभूत रूपमा प्रभावग्राही भई मूल्यांकन समितिबाट स्वीकृतको लागि सिफारीस भै आए बमोजिम सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा २७(२) तथा सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा ४७ को प्रयोजनार्थ सम्बन्धित सबै बोलपत्रदाताहरूको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

सि. नं.	टेक्का नं.	कामको विवरण	खनौट भएको बोलपत्रदाता	कबोल अंक (मु.अ.कर सहित)	कैफियत
१.	MBHTC/MORANG/GOODS/NCB-7-2082-2083	PROCUREMENT OF HIGH-END COLOR DOPPLER ULTRASOUND MACHINE (USG MACHINE)	श्री एम बि. मेडिटेक प्रा.लि. ईटहरी, सुनसरी	२८,००,०००.००	

मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट

Government of Nepal
Ministry of Physical Infrastructure and Transport
Department of Roads
Development Cooperation Implementation Division
Nagdhunga Tunnel Construction Project
Babarmahal, Kathmandu

Notice for Financial Bid Opening
Date of Publication : 2082/11/15(27th February 2026)

Invitation for Bids (IFB No: 01-2082/83)
Contract No. : NTCP-O&M/33701139/2082/83-01

In accordance with ITB Clauses 25.7 and 25.8 of the Bidding Documents, it is hereby notified for the information of all concerned that, upon completion of the Technical Bid Evaluation for Contract No. NTCP-O&M/33701139/2082/83-01, titled "Procurement of Services for Operation and Maintenance of Nagdhunga Tunnel," the following bidders have been found to be substantially responsive, and their Financial Bids will be opened on 15 March 2026 (2082/12/01) at 1:00 PM (Nepal Standard Time) at the Project Office, Nagdhunga Tunnel Construction Project, Babarmahal, Kathmandu.

S.N.	Successful Bidders
1	Kasthamandap/Gansu Hengtong JV, Balkhu- 14, Kathmandu
2	SXRB-BRIGHT BULL JV, Dharan-13, Sunsari
3	JTCG-Danfeng JV, Shantinagar, Kathmandu
4	EMSL-PSCPL JV, Ahmedabad, Gujarat, India
5	SAMANTAR-CFHEC JV, Old Baneshwor-9, Kathmandu
6	YUXIN-A.R.T JOINT VENTURE, Balaju-11, Kathmandu
7	VEDANSHEE-RANKEN JOINT VENTURE, Budhanilkantha-4, Kathmandu

Project Director

ग्यालेक्सी एस-२६ सिरिज सार्वजनिक

काठमाडौं/ स्मार्ट फोन निर्माता कम्पनी सामसङले ग्यालेक्सी एस-२६ सिरिज सार्वजनिक गरेको छ। नवीनतम ग्यालेक्सी एआई प्रविधिद्वारा सञ्चालित, ग्यालेक्सी एस-२६ सिरिज प्रयोगकर्ताको दैनिक जीवनसँग सहज रूपमा घुलमिल हुने गरी अझै सहज, व्यक्तिगत र एआई मोबाइल अनुभव प्रदान गर्ने डिजाइन गरिएको कम्पनीले जनाएको छ। यस सिरिजमा एआई क्यामरा क्षमतादेखि रियल-टाइम सहयोगसम्म रहेको बताइएको छ। साथै, यस उपकरणले प्रयोगकर्ताको बानीअनुसार आफूलाई ढाल्दै दैनिक कार्यलाई अझ सरल र अर्थपूर्ण बनाउनेछ। एस-२६ ले डिजाइन र प्रदर्शनमा पनि नयाँ मापदण्ड स्थापित गरेको कम्पनीको भनाइ छ। परिष्कृत प्रिभियम बनावट, उन्नत प्रोसेसिङ सिरिजले सहज मल्टिटास्किङ, इमर्सिभ मनोरञ्जन र दिनभरि भरपर्दो प्रदर्शन सुनिश्चित गर्ने बताइएको छ। कम्पनीका एमएक्स डिभिजनका डायरेक्टर प्रणयराज श्यामिलले भने, 'एस-२६ सिरिजले आफ्ना प्रयोगकर्तालाई सजिलै बुझ्नुका साथै दैनिक जीवन, सिर्जनाशीलता र उत्पादकतालाई अझ उन्नत बनाउने नवप्रवर्तन अनुभव गर्न सक्षम बनाउनेछ'।

क्षमता र एआई आधारित ब्याट्री अप्टिमाइजेसनसहितको यो नयाँ

Badhaiyat Rural Municipality
Office of the Rural Municipal Executive
Mainapokhar, Bardiya

Invitation of Bids for the following works
Second Date of Publication : 2082/11/15

1. The Badhaiyat Rural Municipality invites electronic bids from eligible bidders for the following works.

S No	Contract ID No	Description of Works	Estimated Amount (Nrs) (Including PS, Excluding VAT & Contingency)	Bid Security Amount (Nrs)	Bid Security Validity Period	Bid Document Fee (Nrs)	Remarks
1	BTRM/SQ/WORKS/01/2082/083	Khanepani Vyabasthapan Bistar Ward No. 1 Dekhi 9 Samma	17,24,621.35/-	45,000/-	75 days after Bid opening Date	1,000/-	SQ, Single Stage Single Envelope

2. Only Electronics bidding through www.bolpatra.gov.np/egp is permitted and bid shall be submitted on or before 12:00 PM 2082/12/01 and bid shall be opened on the same date at 1:00 PM. Eligible bidders may obtain further information from Badhaiyat Rural Municipality and email:- badhaiyat2073@gmail.com/contact:- 9858038888, 9848015617 or may visit PPMO website www.bolpatra.gov.np/egp. bidders should deposit the cost involves in the projects account as specified below.

Bank	Revenue Account (Bid Document Fee)	Dharauti Account (Bid Security Fee)
Citizens Bank International Ltd, Badhaiyat Branch	064010000002202	064010000001202

Chief Administrative Officer

कलैया उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
कलैया, बारा
मधेश प्रदेश (नेपाल)
बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयको सूचना
(प्रकाशित मिति : २०८२/११/१५)

यस कलैया उपमहानगरपालिकाको मिति २०८२/०९/१५ गतेको प्रकाशित बोलपत्र (e-bidding) आह्वानको सूचना अनुसार रित पूर्वक पर्न आएका बोलपत्रहरू मध्ये सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २७ (१) बमोजिम न्यूनतम मूल्यांकित सारभूत रूपमा प्रभावकारी तपसिलको बोलपत्र स्वीकृत गर्नको लागि मूल्यांकन समितिको मिति २०८२/११/१३ गतेको निर्णयानुसार सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २७ (२) को प्रयोजनार्थ यो आशयको सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

तपसिल :

क्र. सं.	बोलपत्र नं.	कामको विवरण	खनौट गरिएको बोलपत्रदाताको नाम	ठेगाना	कबोल रकम (VAT र PS सहित)
१	KSMC/NCB/WORKS- 05-082/083	4 ROOM RCC SCHOOL BUILDING CONSTRUCTION WORK WITH ATTACH TOILET/BATHROOM AT SHREE NE. RA. MA. VI. MATIYARWA, KALAIYA W.N.10	Sonu Monu Construction	Kalaiya-14	६१७४५४७.०५
२	KSMC/NCB/WORKS- 06-082/083	4 ROOM RCC SCHOOL BUILDING CONSTRUCTION WORK WITH ATTACH TOILET/BATHROOM AT SHREE NE. RA.NAMUNA MA. VI. KALAIYA W.N.01	Tiger Construction	Kalaiya-14	५९०९९९२.६५
३	KSMC/NCB/WORKS- 07-082/083	4 ROOM RCC SCHOOL BUILDING CONSTRUCTION WORK WITH ATTACH TOILET/BATHROOM AT SHREE NE. RA.ADHARBHUT.VI. BAIDNATHPUR, KALAIYA W.N.03	Ankit Construction	Kalaiya-14	६१६७५१३.०४

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

आरबिबि म्युचुअल फण्ड
अन्तर्गत संचालित
आरबिबि फोकस ४० (RBB FOCUS 40)
घित्तोचन सम्बन्धी ऐन, २०६३ तथा सामूहिक कोष विनियमनी, २०६७ बमोजिम (नेपाल घित्तोचन बोर्डबाट २०८२/०४/२३ मा योजना संचालन अनुमति प्राप्त) २०८२/०७/२६ दिने २०८१/०७/२४ सम्म अवधि भएको १२ वर्षे योजना

२०८२ माघ मसान्तको अपरिष्कृत वित्तीय विवरण
सुदूर सम्पत्ति मूल्यांकन विवरण

क्र.सं.	विवरण	सम्पत्ति मूल्य (रु.)	सम्पत्ति मूल्य (रु.)
१	सूचीकृत शेयर	७६१,९७८,०६३।४०	४११,६६४,७९२।३०
२	बैंक मुद्दती निक्षेप	-	-
३	रुपयपत्र / बन्ड	४१४,०००।००	-
४	सार्वजनिक निष्काशन/रकपदर शेयर/बिनास शेयर /अन्य सूचीकृत नगदको	३०,१०२,००।२५	१६,५९६,०५५।९६
जम्मा (क)		१,१७६,०८०।६५	४२८,२६०,८४८।२६
ख. चालु सम्पत्ति			
१	बैंक मौज्जद	४५६,८८५,०२०।५०	२२९,३३१,०८५।००
२	अन्य सम्पत्ति	७,५६२,४५५।६९	२,६५१,९६९।१७
जम्मा (ख)		४६४,४४७,४७६।१९	२३२,९८३,०५४।१७
ग. चालु बाधित			
१	अन्य दायित्व	२६,२०७,३३२।९९	१३,२७२,४७१।९९
जम्मा (ग)		२६,२०७,३३२।९९	१३,२७२,४७१।९९
कुल सम्पत्ति (क+ख-ग)		१,६३६,३२५,०५७।८३	६६३,२६०,३४४।२६
१	योजना व्यवस्थापक तथा डिर्वाजिटरको शुल्क	१,६३६,३२५,०५७।८३	-
२	कोष संचालन/व्यवस्थापक	१०३,०४९।३९	११३,४०१।९९
सुदूर सम्पत्ति			
जम्मा (क+ख-ग)		१,६३६,३२५,०५७।८३	६६३,२६०,३४४।२६
प्रति इकाई सुदूर सम्पत्ति मूल्य		४६।००	४६।००

२०८२ माघ मसान्तको आय व्यय विवरण

क्र.सं.	विवरण	यस मासिक मसान्त (रु.)	यस मासिक मसान्त (रु.)
क. आय			
१	योजना व्यवस्थापकको आय	५,२३५,२११।९८	२,५०८,३०७।९९
२	योजना व्यवस्थापकको आय	(७,०५७,३८८।११)	२,६५८,९३३।९८
जम्मा (क)		(१,८२२,१७६।१३)	५,२३७,२७४।००
ख. व्यय			
१	संचालन खर्च	४,७३०,७६०।५७	४,६८५,३५१।३६
२	योजना व्यवस्थापक तथा डिर्वाजिटरको शुल्क	५,३११,०५०।५२	६,६३७,३९१।५६
३	कोष संचालन/व्यवस्थापक	२०३,०४९।३९	११३,४०१।९९
जम्मा (ख)		१०,२४४,८६०।४८	११,४३६,१४४।९१
कुल बाधा (ख-क)		(१२,०६६,०३६।३५)	(६,१९८,८६८।६१)

नोट: १. सामूहिक कोष विनियमनी, २०६७ तथा सामूहिक कोष विनियमनी, २०६७ को अनुसूचीमा उल्लेखित योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। १०. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ११. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। १२. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। १३. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। १४. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। १५. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। १६. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। १७. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। १८. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। १९. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २०. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २१. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २२. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २३. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २४. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २५. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २६. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २७. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २८. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। २९. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३०. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३१. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३२. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३३. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३४. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३५. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३६. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३७. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३८. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ३९. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४०. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४१. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४२. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४३. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४४. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४५. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४६. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४७. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४८. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ४९. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५०. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५१. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५२. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५३. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५४. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५५. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५६. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५७. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५८. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ५९. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६०. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६१. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६२. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६३. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६४. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६५. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६६. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६७. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६८. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ६९. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७०. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७१. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७२. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७३. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७४. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७५. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७६. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७७. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७८. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ७९. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८०. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८१. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८२. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८३. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८४. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८५. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८६. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८७. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८८. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ८९. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९०. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९१. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९२. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९३. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९४. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९५. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९६. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९७. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९८. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। ९९. योजना संचालन अनुमति प्राप्त। १००. योजना संचालन अनुमति प्राप्त।

आइसिसी पुरुष टी-२० विश्वकप २०२६ जिम्बावेलाई हराउँदा भारतको सेमिफाइनल सम्भावना बलियो



दक्षिण अफ्रिकासँग वेस्ट इन्डिज पराजित हुँदा भारतको सेमिफाइनल सम्भावना जीवितै, भारत र वेस्ट इन्डिजबिच निर्णायक भिडन्त

एजेन्सी

महत्त्वपूर्ण खेलमा जिम्बावेलाई ७२ रनले हराउँदै भारतले आइसिसी टी-२० विश्वकपको सेमिफाइनल सम्भावना कायम राखेको छ। बिहीबारकै खेलमा दक्षिण अफ्रिकासँग वेस्ट इन्डिज पराजित हुँदा भारतको सेमिफाइनल सम्भावना खुलेको हो। चेन्नईमा भएको खेलमा जिम्बावेलाई हराउँदा भारतको सम्भावना बलियो बन्यो। २५७ रनको लक्ष्य पछ्याएको जिम्बावेले मात्र १८४ रन बनाउन सक्यो।

अब, भारतले वेस्ट इन्डिजसँग सुपर ८ को अन्तिम खेल १ मार्चमा खेल्नेछ। यो खेलको विजेताले सेमिफाइनलमा स्थान सुरक्षित गर्नेछ। डिफेन्डिङ च्याम्पियन भएकाले पनि सूर्यकुमार यादवको कप्तानीमा रहेको भारतलाई निकै दबाव रहेको छ। भारत प्रतियोगिताको सहआयोजक पनि हो।

भारतले सुपर ८ मा पहिलो जित निकालेको छ। ग्रुप १ मा भारत पहिलो खेलमै दक्षिण अफ्रिकासँग ७६ रनले पराजित भएको थियो। दोस्रो खेलमा जित निकालेपछि भारतको सम्भावना जीवित रहेको हो। यता, जिम्बावे भने विश्वकपबाट बाहिरिएको छ।

विश्वकपकै तुलो स्कोर

चेन्नईको एमए चिदम्बरम मैदानमा टस हारेर ब्याटिङ गरेको भारतले २० ओभरमा २५६ रन बनायो। भारतले मात्र चार विकेट गुमाउँदा दुई खेलाडीले आक्रमक अर्धशतक बनाएका हुन्। ओपनिङ युवा ब्याटर अभिषेक शर्मा र हार्दिक पान्ड्याले अर्धशतक बनाएका थिए। भारतले विश्वकपमा बनाएको यो नै सबैभन्दा तुलो स्कोर हो। चालू विश्वकपको भने यो नै तुलो स्कोर हो। समग्र विश्वकपमा तुलो स्कोर बनाउने भारत दोस्रो टिम बन्यो। यसअघि सन् २००७ मा श्रीलंकाकै केन्याविरुद्ध २६० रन बनाएको थियो। चालू विश्वकपमा यसअघि वेस्ट इन्डिजले जिम्बावेविरुद्ध २५४ रन बनाएको थियो।

भारतले यसअघि सन् २००७ मा इंग्ल्यान्डविरुद्ध २१८ रन बनाएको थियो। सोही खेलमा युवराज सिंहले एकै ओभरमा ६ छक्का हिकाएका थिए।

अभिषेकको पहिलो अर्धशतक

जिम्बावेका कप्तान सिकन्दर राजाले टस जितेर फिफ्टिङ गर्ने निर्णय गरे पनि भारतका ब्याटर खेलमा हावी भए। ओपनर अभिषेक शर्माले विश्वकपमा पहिलो अर्धशतक बनाए। उनले ३० बलमा समान चार चौका र छक्का हिकाउँदै ५५ रन बनाएका हुन्। २५ वर्षीय ओपनिङ ब्याटर यसअघि तीन खेलमा डक भएका थिए। अलराउन्डर हार्दिक पान्ड्याले २३ बलमै अविजित ५० रन बनाए। यसक्रममा उनले दुई चौका र चार छक्का हिकाएका थिए। त्यसबाहेक तिलक बर्माले पनि १६ बलमा अविजित ४४ रन बनाएका हुन्। उनले तीन चौका र चार छक्का प्रहार गरेका थिए। कप्तान सूर्यकुमारले ३३, ईशान किसनले ३८ तथा सन्जु सामसनले २४ रनको योगदान दिए।

भारतका लागि पान्ड्या र बर्माले पाँचौं विकेटका लागि ३१ बलमा अविजित ८४ रनको साझेदारी गरे। यसअघि दोस्रो विकेटका लागि ईशान किसन र अभिषेकबिच ७२ रनको साझेदारी भएको थियो।

शतकबाट ३ रनले चुके ब्रायन बेनेट

जिम्बावेको इनिङ्समा ब्रायन बेनेट शतक बनाउन ३ रनले चुके। ओपनर बेनेटले ५९ बलमा अविजित ९७ रन बनाए। उनले आठ चौका र ६ छक्का हिकाएका थिए।

एकतर्फ बेनेटले रन जोडिरहेँदा अर्कोतर्फ भने अन्य ब्याटर जम्मे सकेनन्। कप्तान सिकन्दर राजाले २१ बलमा ३१ रन बनाएका थिए। भारतका अश्वीप सिंहले सर्वाधिक तीन विकेट लिएका थिए। उनले चार ओभरमा २४ रन खर्चिए। अक्षर पटेल, शिवम दुबे र वरुण चक्रवर्थीले समान एक विकेट लिएका थिए।

टिम	विषय	रन	वर्ष
श्रीलंका	केन्या	२६०/६	२००७
भारत	जिम्बावे	२५६/४	२०२६
वेस्ट इन्डिज	जिम्बावे	२५४/६	२०२६
आयरल्यान्ड	ओमान	२३५/५	२०२६
इंग्ल्यान्ड	दक्षिण अफ्रिका	२३०/८	२०२६

आजको खेल



दक्षिण अफ्रिकासँग वेस्ट इन्डिज पराजित

एजेन्सी / एडेन मार्क्रम चौकिएपछि दक्षिण अफ्रिकाले भारत र श्रीलंकामा चलिरहेको टी-२० विश्वकपमा सानदार लय कायम राखेको छ। बिहीबार भएको सुपर ८ को खेलमा दक्षिण अफ्रिकाले अर्को लयमा रहेको वेस्ट इन्डिजलाई नौ विकेटले हरायो। दक्षिण अफ्रिकाको जितमा मार्क्रमले अविजित ८२ रन बनाएका थिए। खेल भारतको अहमदाबादको नरेन्द्र मोदी रंगशालामा भएको थियो। टस हारेर ब्याटिङ गरेको वेस्ट इन्डिजले निर्धारित २० ओभरमा आठ विकेट गुमाउँदै १७७ रनको लक्ष्य दियो। प्रत्युत्तरमा दक्षिण अफ्रिकाले १६९ ओभरमा एक विकेट गुमाएर जित निकाल्यो। यो जितपछि दक्षिण अफ्रिका

सेमिफाइनलनजिक पुगेको छ। उसले पहिलो खेलमा भारतलाई ७६ रनले

पराजित गरेको थियो। वेस्ट इन्डिजले पहिलो खेलमा जिम्बावेलाई १०७ रनले पराजित गरेको थियो। अब, वेस्ट इन्डिज र भारतबिचको अन्तिम खेल निर्णायक हुनेछ। यता, समूह २ बाट इंग्ल्यान्डले सेमिफाइनलमा स्थान बनाइसकेको छ। अब, अन्तिम चारका लागि टिम छनोट हुन बाँकी छ।

दोस्रो इनिङ्समा दक्षिण अफ्रिकाका कप्तान मार्क्रमले आक्रमक ब्याटिङ गरे। उनले ४६ बलमा सात चौका र चार छक्कासहित सर्वाधिक ८२ रन बनाएका हुन्। क्विन्टर डी ककले २४ बलमा ४७ रन बनाए। उनले समान चार चौका र छक्का हिकाएका हुन्। रायन रिक्लेन्डले २८ बलमा चार चौका र दुई छक्कासहित ४५ रन बनाएका हुन्। पहिलो विकेटको लागि मार्क्रम र डी ककबिच ९५ रनको साझेदारी भएको थियो।

वेस्ट इन्डिजका लागि रोमारियो सेफर्डले अर्धशतक बनाएका थिए। उनले ३७ बलमा तीन चौका र चार छक्कासहित ५२ रन बनाएका हुन्। १०.२ ओभरमा सात विकेट गुमाउँदा वेस्ट इन्डिजले मात्र ८३ रन जोडेको थियो। त्यसपछि क्रिजमा आएका उनले टिमलाई १७२ सम्म तानेका थिए। सेफर्डले ज्यासन होल्डरसँग ५७ बलमा ८९ रनको साझेदारी गरेका थिए। होल्डरले रनआउट हुनुअघि ३१ बलमा ४९ रन बनाएका थिए। ओपनर ब्रान्डन किङले २१ रनको योगदान दिए। दक्षिण अफ्रिकाका लुङ्गी एन्डिदीले सर्वाधिक तीन तथा कागिसो रबाडा र कर्विन बोस्चले समान दुई विकेट लिएका थिए।

सुपर ८ अंक्रतालिका

समूह १	राष्ट्र	खेल	जित	हार	अंक	रनरेट
१	दक्षिण अफ्रिका	२	२	०	४	२.८९
	वेस्ट इन्डिज	२	१	१	२	१.७९
२	भारत	२	१	१	२	-०.१०
	जिम्बावे	२	०	२	०	-४.४७

समूह २

समूह २	राष्ट्र	खेल	जित	हार	अंक	रनरेट
१	इंग्ल्यान्ड	२	२	०	४	१.४९
	न्युजिल्यान्ड	२	१	०	३	३.०५
२	पाकिस्तान	२	०	१	१	-०.४६
	श्रीलंका	२	०	२	०	-२.८०

राष्ट्रिय लिग २०८२ प्लानिङले एनआरटीसँग खेल्यो बराबरी



नयाँ पत्रिका

बराबरीमा रोकिँदा प्लानिङ ब्याङ्ग युनाइटेडले एफा राष्ट्रिय लिगको शीर्ष स्थानमा उठ्नले अवसर गुमाएको छ। बिहीबार त्रिपुरेश्वरस्थित दशरथ रंगशालामा प्लानिङ १० खेलाडीमा सीमित न्युरोड टिम (एनआरटी)सँग १-१ को बराबरीमा रोकियो। प्लानिङले सुरुमै लिएको अग्रतासमेत जोगाउन सकेन।

दश खेलाडीमा सीमित भएको फाइनलसमेत प्लानिङले लिन सकेन। विदेशी रक्षक ओमोलाजा नुन करिम दोहोरो पहिलो कार्ड बेहोर्दै बाहिरिएका थिए। अञ्जन विष्टको कप्तानीमा रहेको एनआरटी रक्षात्मक खेल खेल्दा अंक जोगाउन सफल भएको थियो। याइते भएका अञ्जन दुई महिनापछि मैदानमा फर्किएका हुन्।

कमजोर जनजातिविरुद्ध पुलिसको सात गोल

विभागीय टोली नेपाल पुलिस क्लबले राष्ट्रिय लिगमा नवजनजाति क्लबविरुद्ध सानदार जित निकालेको छ। बिहीबार नै भएको खेलमा पुलिसले ७-० को जित निकालेको हो। जेतकुमार घिमिरेको प्रशिक्षणमा रहेको पुलिसको लिगमा दोस्रो जित हो। त्रिपुरेश्वरस्थित दशरथ रंगशालामा धीरेन्द्रबहादुर शाह र सञ्जीव लामाले समान दुई गोल गरेका थिए। दशरथ गिरी, भरत शाह र विजय उरानले समान एक गोल गरेका थिए। पुलिसले पहिलो हाफमै पाँच गोल गरेको थियो। दोस्रो हाफमा दुई गोल सम्भव भयो। जितसँगै पुलिस सात खेलमा ७ अंक जोड्दै अंकतालिकाको ११औं स्थानमा उठ्नलेको छ। समान खेलमा जनजातिले खाता खोल्न सकेको छैन। टोली पुर्खामा रहेको छ।

जावलाखेललाई आर्मीले हरायो

राष्ट्रिय लिगको दिनको तेस्रो खेलमा विभागीय टोली आर्मीले जावलाखेल युव क्लबलाई २-० ले हरायो। लिगमा आर्मीको यो चौथो जित हो। सात खेलमा १४ अंक जोडेको आर्मी पाँचौं स्थानमा छ। जावलाखेल ९ अंकसहित आठौं स्थानमा छ। आर्मीविरुद्ध जित निकालेको अवस्थामा जावलाखेललाई अंक दूरी घटाउने अवसर थियो।

शतकको खुसी



काठमाडौं / विभागीय टोली त्रिभुवन आर्मी क्लबका ओपनर तुरराज दासले जय टुफी मेन्स एलिट कपमा बिहीबार शतक बनाएका छन्। उनको शतकको मद्दतमा आर्मीले अर्को विभागीय टोली नेपाल एफिएफ क्लबलाई पहिलो दिनको खेल सम्पन्न हुँदा ११२ रनले पछि पारेको छ। जारी जय टुफीमा उनी शतक बनाउने तेस्रो खेलाडी हुन्। यसअघि आर्मीकै भीम साकी र नेपाल पुलिसका शंकर रानाले शतक बनाएका थिए। दिनको समाप्तमा एफिएफले नौ विकेट गुमाएर १४० रन मात्र बनाउन सक्यो। यसअघि मूलपानी माथिल्लो मैदानमा एफिएफले टस जितेर बलिङ रोजेको थियो। सुरुमा ब्याटिङ गरेको आर्मीले नौ विकेट गुमाउँदा २५३ रन बनाएर इनिङ समाप्तको घोषणा गर्‍यो। ओपनर दासले १० चौका र दुई छक्काको सहयोगमा १०२ रन बनाए। अर्का ओपनर इमरान शेखसँग मिलेर उनले ७३ रनको साझेदारी गरे। शेखले ७१ रन बनाए।

ओलीले सम्भएको 'आदिवासी रंगशाला'

भाषामा चिरञ्जीवी घिमिरे

२१ फागुनमा हुने प्रतिनिधिसभा निर्वाचनका लागि भाषा ५ का उमेदवार एमाले अध्यक्ष केपी ओलीले आफैले नाम फरेको एक दशकपछि आदिवासी रंगशालालाई सम्भएका छन्। कमल- ५ मा रहेको आदिवासी रंगशालाको ओलीकै दबाबमा नाम फेर्दै मदन भण्डारी रंगशाला निर्माण गर्ने भनेपछि विवादका कारण यो रंगशाला अलपत्र बनेको थियो। तर, एक दशकपछि ओलीले फेरि आदिवासी रंगशाला सम्भएका छन्। रास्वपाका वरिष्ठ नेता बालेन्द्र शाह बालेन प्रतिस्पर्धा गर्न आएपछि अन्त्यारोमा परेका ओलीले आदिवासी जनजाति समुदायलाई रिभाउने प्रयास गर्दै प्रतिबद्धतापत्र सार्वजनिक गरेका छन्। प्रतिबद्धतापत्रमा भाषाको कमल गाउँपालिका- ५ मा अलपत्र रहेको आदिवासी रंगशालालाई आधुनिक स्तरको रंगशालाका रूपमा निर्माण सम्पन्न गर्न पहल गर्ने उल्लेख छ। यो रंगशाला एक दशकअघि ओलीकै कारण अलपत्र परेको थियो। एक दशकपछि ओलीले आदिवासी रंगशाला सम्भएका छन्।

नाम नै परिवर्तन

एक दशकबिचमा पटक-पटक प्रधानमन्त्री हुँदा पनि ओलीकै निर्वाचन क्षेत्रको यो रंगशाला निर्माण अलपत्र परेको थियो। एमालेसँगको गठबन्धनमा कांग्रेस नेतृत्वको सरकारले आर्थिक वर्ष ०७२/७३ को बजेटमा आदिवासी रंगशालाको नाम परिवर्तन गर्दै मदन भण्डारी रंगशाला नाम राखेपछि विवाद उत्कर्षमा पुग्दा निर्माण अलपत्र बन्यो। एमाले अध्यक्ष ओलीकै दबाबमा सरकारले त्यसवेला नाम परिवर्तन गरेको थियो।

रंगशालाका लागि सम्याइएको त्यो ठाउँमा ०९७ अघि नै सयभन्दा बढी आदिवासी जनजाति समुदायको समाधिस्थल थियो। आदिवासी जनजातिको चिहान भत्काउने र त्यहीँ आदिवासी रंगशाला निर्माण गर्ने सहमति भयो। रंगशालासँगै दिवंगत पुर्खोको स्मृतिमा पार्क निर्माण बनाउने सहमति भएपछि आदिवासी जनजाति समुदाय चिहान भत्काउन सहमत भएको थियो। ०९७ मा तत्कालीन रक्षामन्त्री विद्यादेवी भण्डारीले आदिवासी रंगशालाको नाममा शिलन्यास गरेकी थिइन्।



भाषाको कमल गाउँपालिकामा अलपत्र आदिवासी रंगशाला। तस्बिर/नयाँ पत्रिका

पूर्वप्रधानमन्त्री ओली भन्छन्-

रंगशाला बनाउन तपाईंहरू सहमत भए रंगशाला बन्छ। अबैको रंगशाला बनाउनु छ, यहाँ उपभोक्ता समिति बनेको छ। उपभोक्ता समिति त फुटबल खेल्ने होला। रंगशाला बनाएपछि फुटबल खेल्न जतिबला पनि पाइँदैन। केही राजनीतिक दल बनाउन दिनेँ भनेर उक्रने, अनेक समस्या पैदा गर्नेतिर लागे। यो रंगशालाको कुरा मैले उठाएको हो। अरूको कल्पना पनि थिएन। प्रहरीसँग जग्गा पनि मैले लिएको हो।

आदिवासी रंगशाला तथा स्मृति प्रतिष्ठानका सदस्य देवी आडुदेम्बे भन्छन्-

यसपटकको निर्वाचनमा ओली अन्त्यारोमा छन्। आदिवासी जनजाति समुदायको मत फकाउनका लागि प्रतिबद्धतापत्रमा आदिवासी रंगशाला राखेका हुन्। बने भए त उनी पटक-पटक प्रधानमन्त्री हुँदा बन्थ्यो। काग्रेस, माओवादी सत्तामा पुग्दा बजेट आउँछ, ओली पुरोपछि बजेट काटिन्छ। ओलीको विगतको चरित्र हेर्दा भुक्त्याउन खोजेको देखिन्छ। अन्त्यारो परिरिथित आएपछि आदिवासी रंगशाला सम्भएका हुन्।

खेल संक्षेप

एनएनआइपिए स्पोर्ट्स अवार्ड चैतमा

काठमाडौं / नेपाल राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलाडी संघ (एनएनआइपिए)को आयोजनामा २०औं एनएनआइपिए स्पोर्ट्स अवार्ड आगामी २० चैतमा हुने भएको छ। अवार्ड कार्यक्रम स्थानीय आयोजक बनेपानगरपालिकाको चण्डेश्वरी मन्दिरपरिसरमा हुने एनएनआइपिएका महासचिव शिवसुन्दर गोथेले जनाएका छन्। महासचिव गोथेका अनुसार काठमाडौं उपत्यकाबाहिर पहिलोपटक अवार्ड कार्यक्रम हुन लागेको हो। विभिन्न २७ खेलका व्यति नै संख्यामा खेलाडीलाई सम्मान गरिनेछ। त्यसबाहेक समान १-१ पुरुष-महिला सर्वोत्कृष्ट खेलाडी र प्रतिभाशाली खेलाडी, एक पाका खेल व्यक्तित्वलाई गजराज जोशी अवार्ड खेल व्यक्तित्व, एक खेल पत्रकारलाई एनएनआइपिए खेल पत्रकारिता पुरस्कार तथा वर्ष उत्कृष्ट एक पार खेलाडीलाई सम्मान गरिनेछ।

टेनिस टोलीको बिदाइ

काठमाडौं / वर्ल्ड जुनियर टेनिस क्वालिफाइङ (डब्लुजेटीसी)मा नेपालका ६ खेलाडीले सहभागिता जनाउने भएका छन्। यू-१४ उमेर समूहको प्रतियोगिता भियतनाममा हुनेछ। पुरुषतर्फ सम्यजंग कार्की, विजयविशेष डल्लाकोटी र अर्याशाराज पौडेल तथा महिलातर्फ सरा पन्त, एरा खत्री र स्वहा थापाले नेपालको चुनौती प्रस्तुत गर्नेछन्। प्रशिक्षकमा कुमार अधिकारी छन्। महिलाको प्रतियोगिता २ देखि ७ मार्चसम्म हुनेछ। प्रशिक्षकसहित टोली शुक्रबार जानेछ। ब्याङ्गको प्रतिस्पर्धा ९ देखि १४ मार्चसम्म हुनेछ। टोली ६ मार्चमा जाने कार्यक्रम छ।

रास्वपाका वरिष्ठ नेता बालेन शाह प्रतिस्पर्धा गर्न आएपछि दबाबमा परेका ओलीले आफैले अलपत्र परेको रंगशाला बनाउने घोषणा गरेर आदिवासी जनजातिलाई रिभाउने प्रयास गरेका छन्

लागत बजेट विनियोजन

आदिवासी रंगशालाका नाममा आर्थिक वर्ष ०६७/६८ मा एक करोड रूपैयाँ विनियोजन भएको थियो। आर्थिक वर्ष ०७०/७१ मा डेढ करोड र ०७१/७२ मा ३५ लाख बजेट विनियोजन भएको थियो। त्यसवेला समाधिस्थल हटाएर मैदान सम्याउने, समाधिस्थलको व्यवस्थापन गर्ने, स्मारक निर्माण गर्ने, घेराबार गर्ने र प्यारोपिठ निर्माणको थालनी भएको थियो। यद्यपि, प्यारोपिठ निर्माणको काम पूरा हुन नसक्दा अहिले काम नलाग्ने अवस्थामा छ।

आर्थिक वर्ष ०७२/७३ को बजेट भाषणमा तत्कालीन सरकारले आदिवासी रंगशालाको नाम परिवर्तन गरेर मदन भण्डारी रंगशालाको नाममा ४० लाख बजेट विनियोजन गरेसँगै विवाद भएको थियो। त्यसपछि भने रंगशाला निर्माणको काम हुन सकेन। त्यसपछि मदन भण्डारी रंगशालाको नाममा बजेट आए पनि कार्यान्वयन हुन सकेन। तर, ओली सत्ताबाहिर भएर आर्थिक वर्ष ०८०/८१ मा सरकारले एक दशकपछि आदिवासी रंगशालाकै नाममा एक करोड बजेट विनियोजन गरेपछि घेराबारको काम भएको छ। आर्थिक वर्ष ०८०/८१ को बजेट आउँदा ओली सत्ताबाहिर थिए। त्यसवेला कांग्रेस र माओवादी सत्तागठबन्धनमा थिए। त्यही वेला आदिवासी रंगशाला तथा स्मृति प्रतिष्ठानमा रंगशाला निर्माणका लागि एक करोड रूपैयाँ बजेट विनियोजन भएको थियो।